[...]ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

[Б]УРЯАД ҮНЭН

[...]-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 69 (13385)
1971 оной мартын 24, среда

Сэн 2 мүнгэн

[С]оветскэ Союзай Коммунис партиин [Це]нтральна Комитедэй Пленум тухай [И]НФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

[1]971 оной мартын 22-то Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Пленум болобо.

[С]оветскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй хэхэ тоосоое [...] хаража үзэбэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев энэ асуудалаар Пленум [...] элидхэл хэһэн байна.

[С]оветскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ Центральна Комитедэй хэхэ тоосоото элидхэлые [...] нэгэн һаналтайгаар баталаа.

[«С]ССР-эй арадай ажахые 1971—1975 оноудта хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV [...] Директивэнүүд тухай» элидхэлэй проектые Пленум мүн лэ хаража үзэбэ. СССР-эй Министрнүүдэй [...] Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгин энэ асуудалаар элидхэл Пленум дээрэ хэз.

[«]СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV [съезд]ын Директивэнүүд тухай» элидхэлые Пленум нэгэн һаналтайгаар батална.

[Т]эгээгээр КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэрэеэ дүүргэбэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй хэхэ тоосоон тухай

[КП]СС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМЭЙ 1971 ОНОЙ МАРТЫН 22-ой ТОГТООЛ

[С]оветскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй хэхэ тоосооe [...]

[«СС]СР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ юһэдэхи [таб]ан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд тухай“ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэгдэхэ элидхэл тухай

[КП]СС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМЭЙ 1971 ОНОЙ МАРТЫН 22-ой ТОГТООЛ

«СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV [съезд]ын Директивэнүүд тухай» КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэгдэхэ элидхэлые баталха.

[К]ПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА ШАЛГАЛТЫН КОМИССИДА

[1]971 оной мартын 22-то КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин заседани болоно, КПСС-эй XXIV [съез]д тус комиссиин хэхэ тоосоото элидхэл тэрэ заседани дээрэ баталагдаба.

Репортаж

УРМАТАЙ, БАХАТАЙ

[...]һарын эхеэр болоошо [...] заседани тусхай шиид[...] гаража, хатуу болзор [...] «...наада захань—7 [...] захань—10 хоног. [...] урда бэедэ отологдо[...] хойто бэедээ гараһан, [...] сэхэ пилорама дээ[...] байха ёһотой. Иимэ [...] техник-барилгашан [...] Гармаевта, тракторно[...] ажалай бригадын бригадир [...]новтэ үгтэжэ, тэдэ[...] болгоо.» Бэшэ ха[...]—ерэхэ тарилгада бэ[...] үбһэ зөөлгэн, сабшалан, [...] дээрэ наг шэбхэ гаргал[...] һургааг шэрэл[...]орхёод, прицептэй нэ[...]шина дээрээ хэдэн трак[...], утаараа голуулагда[...]-гаад модые хэдэхэн үдэр [...] болохо. Теэд олон трак[...]нада модо ашаха хүнүүд [...] Тиимэ сүлөө хүнүүд [...] Яалтайб, теэд? Барил[...] орохо, хюрөөдэгдэхэшье [...] ута бревно, сүтүүнхэнүү[...]һон аргаар, механизмын [...]аалдаг һаа...» гэжэ тэ[...] нэгэн шэбшэнэ, нү[...] «тиимэ механизмын мү[...] үгы юумые леспромхоз[...] али ондоо тээ, модоной [...] газарта байдагшье һаань, [...] үгы юумые дэмы газар

шэбшэжэ, хооһон ярилдаа хээд яахамнайб, хайшан гээд ажалаа эмхидхэхэмнайб гэжэл бодомжолое» гэжэ нүгөөдэнь яаралтай, шухала даабари абаһандаа һанаагаа зобоно. Хэды «бодомжолжо» үзэбэшье, бэшэ ажал хүдэлмэриие һамшаахаар бэшэ, ондоо тиимэ таару арга һанагдабагүй. Һүүлэй һүүлдэ «һанаамгай Дондок Тугулдуровтаал хандаха, «нэгэ юумэ бодожо үзэхыень» гуйха ушартай бологдоо.

Юундэ иимэ яарал болооб гэхэдэ, Зэдэ гол дээрэ һайрам урдажа захалаад, мэнэ һаядаа тракторааршье, автомашинааршье ябаха аргагүй болоно, бэлдэгдэһэн барилгын модон, мүн хюрөөдэгдэхэ модон тэндээ үлэшэжэ болохонь бшуу. Яараагүйдэ аргагүй.

...Ойһоо шэрэжэ голлуулаад, Зэдэ голой урда бэедэ, Нарин жалгын адагта хабтайса «хайр дайр» буулгажархиһан улаан шэнэһэнүүд. Хойноо тэргэнүүдтэй «Беларусь» 3 трактор тэдэ модонуудай ойро ерэжэ, нэгэниинь тэргээ мулталамсаараа, урдахи арбагар түхеэрэлгээрээ бревнонуудые үргэжэ, бэшэнэйнгээ тэргэнүүдтэ ашажа захалшана. 10 гаран метр утатай зариманиинь тэбэрижэ хүрэшэгүй бревнонуудые һэб байса үргөөд, тэргэ дээрэ аятайханаар тээжэрхинэ. 5—6 минутын туршада ашаан хүсэжэ, нүгөөдэ трактор тэргээ залана. Баһал тэрэ тухайтай саг соо ашагдаад, хоёрдохи трактор ябаба. Тиигэһэнэй удаа ашааша трактор өөрынгөө тэргэдэ модо тээжэ захалба.

— Одоол бахатай юумэ һанаашалаа байна даа. Нэрээлтэ аха үбгэн, одоол зохид, одоол шамай оншонь олдоо байна. Модо гээшыешни игэжэл тээхэ ёһотой юм һэн байна. Харин бидэнэр урдань мяхаараа тулажа, хамаг тэнхээгээ баража байгша бэлэйбди. Нэгэ ашаа хүсөөжэ ядажа, трактор, машина хэды ехэ саг соо баридаг байгаа гээшэбибди,—гэжэ модошон Дондок Аюрзанаев бахаа ханана.

Арбаад минутын үнгэрөөд байхада ашааша трактор баһал кузоваараа дүүрэн модо тээһэн, бэшэнэйнгээ хойноһоо дабхяа һэн. Энэ тракторта Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхозой түрүү механизатор, суутай уралан нарижуулагша, ухаалан зохёогшо Дондок Тугулдуров ябана. Өөрынь хэлэгшээр, «араата хүн аргаа ядахагүй» гэдэгһээ удхатай, хэрэгтэй болоходонь Дондок Цыбикович үшөө нэгэ уралан зохёолго һанаашалжа, трактор, машинада модо ашаалха хүндэ хүшэр хүдэлмэриие оньһожоруулба. Үбһэ, һолоомо суглуулдаг, сомодог «КУН-10» гэжэ юрын түхеэрэлгые багасага ондоо болгожо, бүхэлжэ, ута һоёо шүдэнүүдэйнь орондо богони аад, бүхэ шүдэнүүдые тааруулжа, модо үргэжэ, тээхэ болгоо. 10 гаран метр утатай бүдүүн шэнэһэн модонуудые хошоодоорнь үргөөд, трактораи тэргэ дээрэ тээнэ. Тиигэжэ ажалынь хэдэн дахин хүнгэрһэн, түргэдэһэн байха юм.

РСФСР-эй габьяата механизатор, нэгэдэхи классай тракторист Дондок Тугулдуров энээнһээ урда олон уралан нарижуулгануудые һанаашалжа, гар хүдэлмэринүүдые оньһожоруулһан. Үнгэрэгшэ жэлдэ өөрөө «МТЗ-52» трактораараа 1000-гаад гектар зөөлэн хахалалга хэжэ, хоёр нормо дүүргэһэн байна.

Правлениин үгэһэн хатуу даалгабари саг соогоо дүүрэжэ, 500-гаад кубометр барилгын модон уһанай саада бэедэ, гол түлэбтөө пилорама дээрэ хэдэхэн үдэр соо буугаа. Тиигээд механизаторнууд сабшалан, полинууд дээрэ шэбхэ зөөжэ гаргаха хүдэлмэридөө оробо. Дондок Тугулдуровай ехэ оролдолго гаргаһанай ашаар наг шэбхэ ашаха, буулгаха, тарааха хүдэлмэри баһал гүйсэд оньһожоруулагданхай.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
манай корр.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын залуу хонишон Валерий Базаржапов сэрэгэй албанда ябаһанайнгаа һүүлээр хонин ажалда ороод, хоёрдохи жэлээ ажаллажа байна. Тэрэнэй даадаг отарада залуушуул хүдэлдэг. Энэ жэлдэ эндэхи хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха гэһэн уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, зууһаа 115 хурьга абаад байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа): хонишод Б. Цыбиков, Б. Дабаев, ахалагша хонишон В. Базаржапов гэгшэд.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.



МАЙН [Т]ҮСЭБӨӨР...

ХЭЖЭНГЭ. Хүдөө бэшэгшэ А. Очиров мэдээсэнэ: Үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү һаахаар республика дотороо үүсхэл гаргаһан Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай уряае нэгэн дуугаар дэмжэһэн Хэжэнгын совхозой малшад, һү һааха, гүрэндэ тушааха кварталайнгаа түсэб болзорһоонь уридшалан дүүргэһэнээ мэдүүлбэ. Тэдэнэр үнгэрһэн хоёр һара хахадай туршада бүхыдөө 2800 центнер һү һааһан байна.

Ажахын һаалиин гүүртэнүүдэй дундаһаа коммунист Рыгзенбал Шагдаровай даадаг түбэй фермынхид хараалагдаһан даабариһаа гадуур 110 центнер һү абажа, онсо шалгараа. Түбэй, Бахлайтын, Хүхэ-Добын түрүү һаалишад Ринчима Цыренжапова, Нина Дагбаева, Цырен-Дулма Гатапова, Цырема Чимитова, Лидия Жанчикова гэгшэд мүнөө май һарын түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН ХҮГЖЭНЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо М. Т. Ефремовэй МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. Гомбожавай хоорондо Кремль соо хөөрэлдөөн боложо, мартын 22-то дүүрэбэ.

Экономическа, научно-техническэ барисаа дам саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Экономическа, научно-техническэ харилсаа холбоогоор советмонголой правительстванууд хоорондын комиссиин эрхэ түлөөлэлгэ үргэдхэхэ тухай протоколдо, министерствэнүүд ба зургаануудай хоорондохи харилсаа холбооe саашадань үргэдхэн гүнзэгырүүлхэ тухай юрэнхы хэлсээндэ гар табигдаба. Үрэтэ һайн харилсаануудай хэлбэри маягые нарижуулан һайжаруулха, тэдэ харилсаануудые бэхижүүлхэ шэнэ алхам тус документнүүд болоно гээд хоёр тала тэмдэглэбэ.

Хөөрэлдөөн хани халуун оршон байдалда болоно үнгэрбэ.

(ТАСС).

СОВЕДҮҮДЭЙ ҺУНГАЛТА УГТУУЛАН

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин составта кандидадуудые дэбжүүлгэ Россин Федерацида эхилбэ. Промышленна ба хүдөө ажахын предприятинуудай коллективүүдэй суглаанууд дээрэ, ниитын эмхинүүдэй ба ажалшадай бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилхы зургаануудай заседанинууд дээрэ комиссиин гэшүүдтэ кандидадууд дэбжүүлэгдэжэ байна.

Ниислэл хотын нэгэдэхи подшипниково заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад слесарьнүүдэй бригадир, Социалис Ажалай Герой С. С. Минаевые хамтынгаа суглаан дээрэ һунгуулиин Центральна комиссида дэбжүүлбэ. ВЦСПС-эй секретарь А. Н. Бирюковае комиссиин составта ВЦСПС-эй түлөөлэгшөөр дэбжүүлхэ гэжэ ВЦСПС-эй Президиумэй үргэн заседани дээрэ тогтоогдобо.

КПСС-эй Московско обкомой секретарь А. В. Гоголев Москвагай областной коммунис организациһаа һунгуулиин Центральна комиссида дэбжүүлэгдэбэ. Горький городой «Красное сормово» заводой коллектив хабсаргагшадай бригадир, партийнабэшэ хүдэлмэришэн Л. С. Котельниковые комиссида дэбжүүлһэн байна.

РСФСР-эй уран зохёолшодой союзай правлениин секретарь М. Н. Алексеев, КПСС-эй Ленинградска горкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Аристов, Кемеровскэ областиин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Кузнецкэ металлургическа комбинадай партийнабэшэ хүдэлмэришэн, хоёрдохи мартеновскэ цехэй булад шанагша Г. Ф. Бызов, Кабардино-Балкариин АССР-эй Баксанска районой Шогенцуковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Х. Г. Бгажноков гэгшэд РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин Центральна комиссиин составта дэбжүүлэгдэбэ. (ТАСС).

ВЬЕТНАМ АРАДАЙ ТЭМСЭЛТЭЙ ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН НЕДЕЛИ ДҮҮРЭБЭ

Вьетнамдахи хорото муухай дайе болюулха! — гэһэн совет арадай энэ шанга эрилтэ США-гай эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү вьетнам арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын неделиин Советскэ Союзда һая үнгэрхэдэнь улам хүсэтэйгөөр табигдаба. Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэжэ байгаа хорото үйлэ хэрэгые буруушаалгын уласхоорондын үдэртэй, Америкын эзэрхэг түримхэй дайнда эсэргүү Бүхэвьетнамай үдэртэй дашарамдуулан тэрэ недели үнгэргэгдэһэн байгаа.

Владивостогой ба холын хойто зүгэй, Крымэй ба Прибалтикын, манай ороной хото, хүдөөгэй бүхы нютагуудай хүн зон олон тоото суглаа, митинг үнгэргэжэ баатар вьетнам арадта аха дүү ёһоор талархажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ, элдэб туһаламжа, дэмжэлгэ тэрээндэ хойшодоошье үзүүлхээр эрид шиидэнги байһанаа дахин батална мэдүүлбэ. Тэмсэгшэ вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхэ гэһэн КПСС-эй ба Совет правительствын политикые совет хүнүүд халуунаар һайшаан дэмжэнэ.

Совет ороной үнэн сэдьхэлэй энэ туһаламжадань манай вьетнам ханинаршье үндэр сэгнэлтэ ходо үгэдэг байха юм.

(ТАСС).

Залуу Геройтой хөөрэлдөөн

ВЛКСМ-эй ЦК-да УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Литература ба искусствын ажал ябуулагшад—үхибүүдэй ба эдир залуушуулай уран зохёолшод мартын 22-то ВЛКСМ-эй ЦК-да ерэһэн байна. Тэдэнэй дунда ленинскэ комсомолой шангай лауреат А. Алексин, А. Арбузов, В. Коростылев, Г. Мамлин, В. Розов ба бусад. Айлшадта баяр хүргэхэ зуураа, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. Тяжельников 27 миллионно комсомолой коллективнэ «портрет» зураглажа үгөөд, үнгэрэгшэ табан жэл соо комсомолой түйлаһан ажалай амжалтанууд тухай, КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ комсомолой хэһэн ажал тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Энэ уулзалга дээрэ эгээн түрүүн кинолентэ харуулагдаа. Комсомолой 160 барилгын нэгые—Светлый гэжэ городые Тюменскэ областьдо анха түрүүн баригшад тухай, хүндэ хүшэр харгын эсэсэй зол жаргал тухай тэрэ киноновеллэ дотор хэлэгдэнхэй. Кинодо харуулагдаһан герой бүхэниие уран һайхан эгээн лэ гоё үгөөр магтажа болохо. Украинын габьяата металлург, «Днепроспецсталь» заводой булад шанагша, КПСС-эй XXIV съездын делегат Э. Васильчишин, Львовско областиин Городокско районой «Украина» колхозой түрүүлэгшэ И. Подлужский, физико-математическа наукануудай доктор, профессор, Москвагай университедэй залуу эрдэмтэдэй соведэй түрүүлэгшэ А. Архангельский ба бусадай хэлэһэн үгэнүүдынь тэдэнэй мэргэжэлдэ соло дуудаһан магтаал гимндэл дуулдаба.

Совет залуу хүнэй гол шэнжэ шанарые: тэрэнэй саг үргэлжын эршэ зоригые, үндэр дээдэ патриотизмые, арад зондоо хэрэгтэй болохо гэжэ оролдодогыень литераторнуудай ба промышленностиин, хүдөө ажахын, эрдэм наукын ажалшадай хоорондо болоһон хөөрэлдөөн харуулба.

Москва. (ТАСС).

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй XXIV съездэй директивэнүүдэй проект зүбшэнэбди

ЗҮБШЭНЭБДИ, ДЭМЖЭНЭБДИ

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые Химнын совхозой ажалшад хаа хаанагүй шудалжа, өөр өөрынгөө hанамжа бодомжонуудые үйлэдбэриин болон партийна суглаанууд дээрэ хэлэһэн байха юм. Мүнөө үедэ совхозой партийна организациин политинформаторнууд, агитаторнууд, малшад, механизатор бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, үйлэдбэриин, мүн соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриие саашадаа хайшан гэжэ hайжаруулха тушаа хэмжээ ябуулгануудые хараална, шэнэ шэнэ уялгануудые абана.

Жэшээнь, Бургаастайн hү haалиин фермын haалишад КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, 1971 ондо малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ уялгануудые абаһан байна. Хэрбээ үнгэрһэн ойн баярай жэлдэ энэ фермэ нэгэ үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 2830 килограмм hү haahан байбал, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 3000 килограммhaa бага бэшэ hү haaxa уялга абаа. Тиихэдэ hүнэйнь тоhолиг зунай үедэ 3.7—3,9 процент, үбэлэй сагта 3,9—4,5 процентhээ доошо бэшэ байха. Гадна эндэхи фермын haалишад даалгагдаһан үнеэн бүриһөө тугал абаха уялгатай.

Эдэ бүгэдэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула Бургаастайн haалишад нэн түрүүн өөhэд хоорондоо социалис мүрысөө hайса эмхидхэжэ, эдэбхитэйгээр мүрысэжэ байна. Отделениин партийна организаци, тэрэнэй секретарь Сергей Добчинович Цыбанов haалишадай дунда социалис мүрысөө бодотоор эмхидхэнхэй. Эндэхи малшад үбэлжэлгын долоон hapa соо үнеэн бүриһөө 1300—1300 килограмм hү haaxa ёhотой. Зарим haалишад, жэшээнь, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат Ольга Цыренова энэ хугасаа соо 1700 килограммhaa доошо бэшэ hү haaxa юм. Малай үбэлжэлгын дурбэн hapa мүнөө үнгэрөөд байна. Эндэхи haалишад үнеэн бүриһөө 850-яад килограмм hү haaжa шадаа. Үлэгшэ гурбан hapa соо үнеэн бүриһөө 500—600-гаад килограмм hү haaxaнь дамжаггүй.

Бургаастайн hү haалиин фермэ бүхы Сэлэнгэ соогоо hү haалгаараа, түл абалгаараа түрүүлжэ ябана. Эндэхи малшадай амжалтын нюуса юуб гэхэдэ, эдэнэр ажал хэрэгээ hайса мэдэнэ, hү haaxa мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ, зоотехнигэй, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй үгэhэн заабари, зүбшөөлнүүдые хүсэдөөр дүүргэнэ ха юм. Жэшээнь, Бургаастайн haалишад үнеэдэйнгээ хүхэ дэлэнгые бүлеэн уhaap угаангүйгөөр, сэбэр полотенцеэр аршангүйгөөр, массаж хэнгүйгөөр hү haaxa гээшые гэмтэ ябадалда тоолодог.

—Малай хүхэ нидхэрэнгүйгөөр, угаангүйгөөр haaхадаа, үнеэн бүриһөө стакан hү, ондоогоор хэлэхэдэ, 200—200 грамм hү үдэр бүри дутуу haaнабди. Манай фермэ дээрэ 136 үнеэн haагдана. Хэрбээ энэ арга хэрэглээтүй haa, хэды ехэ hү дутуу абаха байна гээшэбибди. — гэжэ совхозой түрүү haалишан Нина Петровна Цыденжаповагай haя haалишан болоhон багадые hургажа байхыень бии өөрөө шагнаа hэмби.

Совхозой партийна комитет түрүү малшадай баян дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг. Бургаастайн малшад республикын түрүү haалишан Надежда Лазаревна Тадвашкинагай дүй дүршэл зооветеринарна hуралсалай хэшээлнүүд дээрэ гүнзэгыгөөр шудалдаг. Илангаяа түрүүшынхеэ тугаллаhан гунжануудые хайшан гэжэ эдеэлүүлхэб, тугаллуулхаб, тиигээд хайшан гэжэ haaxaб, тугалнуудыень ямар аргаар адуулхаб гэхэ мэтын ажалай дүй дүршэлнүүд бургаастайнхидые hонирхуулна.

Мүнөө Нина Петровна Цыденжапова нүхэр Тадвашкинагай дүй дүршэлөөр шэнэ гунжануудые адуулжа байнхай. **1975 оной эсэстэ Химнын совхозой малшад оньhожоруулгын аргаар ажал хүдэлмэреэ бүтээхэ, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ байна. Энэ табан жэл соо манай совхозойхид hү гүрэндэ худалдалгые түрүүшын табан жэлэйхидэ орходоо нэгэ хахад дахин, мяха тушаалга—хоёр дахин, нooho хайшалалга 1,8 дахин нэмээхээр хараална.** Тиихэдэ малай тоо олошорхо, тэдэнэй ашаг шэмэ нилээд дээшэлхэ байна бшуу. Ажахынгаа экономикые нимэ хэмжээндэ хүргэхын тула арад зоной дунда хүмүүжүүлгэ-ойлгууламжын хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар ябуулха хэрэгтэй.

Совхозой партийна комитет hүүлэй үедэ политинформаторнуудай, мүн агитаторнуудай, элидхэлшэд ба лекторнүүдэй хүдэлмэри hайжаруулхын тула нэгэ хэды хэмжээнүүдые абажа байна. Жэшээнь, понедельник бүхэндэ политинформаторнууд даалгагдаһан үйлэдбэриингөө участогуудта ошожо, хонишодто, haалишадта, мүн механизаторнуудта лекци, хөөрэлдөө эмхидхэдэг, ойлгоогүй, мадээгүй юумэнүүдыень тайлбарилан хэлэжэ үгэдэг, социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолжо, дайшалхы хуудаhануудые гаргадаг байна. Ажахын ахамад мэргэжэлтэд, илангаяа зоотехник нүхэр Цоктоев, агроном нүхэр Целовальников hайн политинформаторнууд гэжэ тоотой. Эдэнэй ерэхые малшад ехэтэ хүлеэдэг, тэдэнэй хэлэhэниие hайса шагнадаг юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри, мүн социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар манайда горитойхон дутагдалнууд бии. Эдэ дутагдалнууд сагай ошохо тума үсөөржэ, усадхагдажа байна. Уран hайханай коллективүүд, мүн киногой хүдэлмэрилэгшэд гүүртэ, отарануудаар үсөөн ябадаг зандаа. Энээн тушаа горитой хэмжээ абаха саг тулажа ерээ.

Совхозой бүхы коммунистнууд, комсомол залуушуул, мүн ажахын эдэбхитэд Директивэнүүдэй проектые арад зондо hайса ойлгуулха, тэрэнэй гол эрилтэнүүдые бэелүүлхэ талаар үшөө ехэ ажал хүдэлмэри ябуулха байна. КПСС-эй XXIV съезд болотор ажалайнгаа амжалта улам арьбадхажа, эрхим бэлэгүүдые бэлэдхэхээр манай совхозойхид бэлэн байна.

Б. ШИРЕТОРОВ,
Химнын совхозой парткомой секретарь.

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Мүнөө манай партиин ээлжээтэ XXIV съездые совет арад туйлай ехэ политическэ болон ажалай дэбжэлтэтэйгээр угтажа байна. Оронойнмнай бүхы нютаг хизаарнуудта түрэл партиингаа съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула хүдэлмэришэд, таряашад, бүхы ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэн ехэ далайсатай дэлгэрэнхэй.

1971 — 1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые манай арад онсо ехэ анхаралтайгаар угтаба. Мүн тэрэшэлэн энэ документые манай хилын саанахи хани нүхэд ехэ hонирхолтойгоор хүлеэн абаба.

Эдэ директивэнүүдэй проект совет арадай үнгэрэгшэ табан жэлдэ туйлаһан амжалтануудые тобшохоноор тэмдэглээд, удаадахи табан жэлнүүдтэ дабагдаха онсо ехэ удха шанартай зорилгонуудые хараална. Үнгэрэгшэ наймадахи табан жэлэй туршада оронойгмнай арадай ажахы хурдан түргэнөөр, бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжэһэн байна.

Мүнөө эхилжэ байгаа юhэдэхи табан жэл манай орондо коммунизм байгуулгын замда, тэрэнэй материальна-техническэ үндэhэ hуури байгуулгада шухала шатань боложо үгэхэ зэргэтэй гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ. Энэ үедэ манай ороной экономическа болон бэеэ хамгаалгын хүсэнүүд бэхижүүлэгдэхэ байна. Юhэдэхи табан жэлэй гол зорилгонь юуб гэхэдэ, совет арадай ажаhуудалые материальна болон культурна талаарнь нилээд дээшэлүүлгэ болоно. Энэнь социалис үйлэдбэриин хүгжэлтын хурдан түргэнөөр, бүри ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжэһэнэй ашаар, научно-техническэ дэбжэлтын, ажалай бүтээсын ургалтые дээшэлүүлhэнэй ашаар туйлагдаха зэргэтэй.

Хэнэйшье мэдэhээр, энээнhээ урда тээшье бэелүүлэгдэhэн табан жэлнүүдэй үедэ совет арадай ажаhуудалые hайжаруулха талаар нилээд ехэ хэмжээнүүд абтадаг байгаа. Теэд мүнөөнэй, юhэдэхи табан жэлэй онсо илгаань гэхэдэ, арад ниитын ажабайдалые hайжаруулха талаар хэзээдэшье үзэгдөөгүй үргэн ехэ хэмжээнүүд хараалагдана.

Юhэдэхи табан жэлэй үедэ ороной национальна олзо доход дээшэлхэ, хүдэлмэришэд, колхозниигууд, алба хаагшадай салин хүлhэн нилээд ехэ болгогдохо, хэрэглэмжын ниитын фонднууд саашадаа горитойхоноор ургаха юм.

Табан жэлэй туршада хүдэлмэришэн, алба хаагшын дунда зэргын салин хүлhэн 20—22 процентээр, колхозуудай ниитын ажахыда хүдэлдэг гэшүүдэй ажалай түлөөhэн дунда зэргээр 30—35 процентээр дээшэлхэ. Тиихэдээ, хэрбээ 1970 ондо хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад дунда зэргээр hарадаа 122 түхэриг салин абаа haa, 1975 ондо 146—148 түхэриг абаха жэшээтэй.

Совет хүнүүдэй ажаhуудал, мүн хэрэглэмжын ниитын фонднуудhaa нилээд дулдыдадаг байhаниинь мэдээжэ. 1970 ондо энэ фондоор 64 миллиард түхэриг гаргашалагдажа, хүн зониие түлбэригүйгөөр hургуулида hургаха, медицинскэ туhаламжа үзүүлхэ, пенси, тэдхэмжэ, стипенди г. м. үргэн ниитэдэ үгтэпэн юм. Юhэдэхи табан жэлэй туршада хэрэглэмжын ниитын фонднууд үшөө 40 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Шэнэ табан жэлэй онсо илгаань гэхэдэ, манай ороной түүхэдэ анха түрүүшынхеэ үргэн ниитын хэрэглэмжын эд үйлэдбэрилгэ («Б» бүлэг) («А» бүлэгhөө) хурдан түргэнөөр хүгжэхөөр хараалагдана. Жэшээнь, 1959—1965 онуудта долоон жэлэй түсэбөөр промышленность юрэнхыдөө 80 процентээр, тэрэ тоодо «А» бүлэг — 85—88 процентээр, «Б» бүлэг имагтал 62—65 процентээр, наймадахи табан жэлэй түсэбэй ёhoop, промышленность юрэнхыдөө 47—50 процентээр, тэрэ тоодо «А» бүлэг 49—52 процентээр, «Б» бүлэг 43—46 процентээр хүгжөөгдэхөөр хараалагдаhан байбал, юhэдэхи табан жэлдэ промышленность юрэнхыдөө 42—46 процентээр, «А» бүлэг — 41—46 процентээр, «Б» бүлэг 44—48 процентээр дээшэлхэ гэжэ хараалагдана.

Нэгэ богонихон статья соо ороной арадай ажахын шэнэ табан жэлэй туршада туйлаха бүхы зорилгонууд тухай хэлэжэ барагдахагүй байhан хадань, эндэ имагтал нэгэ асуудал тухай хэлэгдэнэ. Энэнь — шэнэ табан жэлэй онсо шухала зорилгонуудай нэгэн — арад зоной ажабайдалые улам hайжаруулха талаар хараалагдаhан хэмжээнүүд тухай хэлэгдэнэ.

Манай арадай ажабайдалые эрид hайжаруулха тухай шэнэ табан жэлдэ бэелүүлхээр хараалhан бодото хэмжээнүүд хадаа совет арадай урда жэлнүүдтэ баатар зоригтойгоор ажаллажа, оронойнгоо экономическа болон бэеэ хамгаалгын хүсые айхабтар ехээр хүгжөөhэнэй аша үрэ болоно бшуу.

Мүн лэ энээнэй ашаар шэнэ табан жэлэй туршада манай орондо хүдөө ажахые урдань үзэгдөөгүй түргэнөөр хүгжөөхэ, энэ хэрэгтэ туйлай ехэ мүнгэ hомолхо, материальна хангалга hайжаруулха болон бусад хэмжээнүүд хараалагдана. Табан жэлэй туршада хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ 82,2 миллиард түхэриг hомологдохо байна.

Ажалшадай салин хүлhые нилээд дээшэлүүлhэнэй, үргэн арад ниитын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгые горитойхоноор дээшэлүүлhэнэй, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилдэг болоhоной ашаар табан жэлэй туршада худалдаа наймаан үзэгдөөгүй ехэ далайсатайгаар хүгжэхэ юм.

Гэхэ зуура, худалдаа наймаанда үни удаан сагай хэрэглэмжын үнэтэ эд бараан урдынхидаа орходоо нилээд үргэнөөр ажалшадта дурадхагдаха юм. Энээниие хэдэн жэшээнүүд дээрэ хараад үзэе.

1975 ондо орон доторнай мүнөө үеын эрилтэдэ тааралдуулан, эрхимээр бүтээгдэһэн элдэб түхэлэй телевизорнүүд, хубсаhа угаадаг машинанууд, холодильнигууд, радиоприёмнигууд, магнитофонууд, часууд болон бусад үни удаан сагта хэрэглэгдэдэг үнэтэ эд бараануудые хүн бүхэн дураараа хаанашье, хэзээшье худалдан абажа шадаха аргатай байха. Хүнгэн автомобильнуудые худалдалга 6—7 дахин ехэ болохо; хэрбээ 1970 ондо 124 мянган тиимэ машина худалдагдаа haa, 1975 ондо 800 мянга худалдагдахаар хараалагдана.

Энээнэй ашаар 1975 ондо дунда зэргээр 100 бүлэ бүхэндэ 72 телевизор ба хубсаhа угаадаг машина, 64 холодильник бии болохо жэшээтэйгээр түсэблэгдэнэ.

Мүн тэрэшэлэн, мүнөө магазинуудта үшөө хомороор, дутуугаар худалдагдадаг гэр бүлэдэ хэрэглэгдэдэг аяга табаг гэхэ мэтэ амhарта, кухниин түхеэрэлгэ, электроприборнууд элбэг дэлбэгээр худалдаанда табигдаха юм.

Хубсаhа хунар худалдалга мүн лэ нилээд ехээр дээшэлхэ юм. Тиихэдээ хүн бүхэндэ дунда зэргээр эрдэм наукын ёhoop тогтоогдоhон нормоор совет хүнүүдые хубсаhаар хангаха арга боломжо бии болохо байна. Жэшээнь, тэрэ нормын ёhoop, хүн бүхэндэ жэлдээ 3,4 паар арhан гутал хэрэгтэй гэжэ тоологдоно, харин тиихэдэ, манай орондо 1975 ондо 3,6 паар арhан гутал бүтээгдэхэ байна. 1975 ондо СССР-та хүн бүхэндэ хүртэсөөр 33,4 метр бүд, 7,2 хэhэг нoohoн гадар хубсаhан бүтээгдэхэ ёhотой.

Манай ороной хүдөө ажахын нилээд ехээр хүгжэhэнэй ашаар юhэдэхи табан жэлэй туршада арад зоной эдеэ хоолоор хангалтань яhала hайжарха зэргэтэй. Сэхынь хэлэхэдэ, совет хүнүүд мүнөөшье эрдэм наукын тодорхойлhон дунда зэргээр хүн бүхэндэ хүртэхэ ёhотой эдеэ хоолой нормые олонхи зүйлнүүдээрнь абана гээшэ. 1975 ондо манай хүн бүхэндэ дунда зэргээр жэлдээ 43 килограмм саахар, 7.3 килограмм шэнгэн тоhон, 22 килограмм загаhан, 340 килограмм hүн гэхэ мэтэ хүртэхэ гэжэ хараалагдана.

Юрэнхыдөө, 1975 ондо совет хүнүүд арбан жэлэй урда тээхи үетэй сасуулбал, 2 дахин ехэ эд бараа, эдеэ хоол худалдажа абаха.

Саашадаашье үргэн далайсатайгаар бэелүүлэгдэхэ гэр байра барилга манай ажалшадай ажаhуудалые бүри ехээр hайжаруулха зэргэтэй. Эхилжэ байгаа табан жэлэй туршада 565—575 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаха юм.

Мүн тэрэшэлэн хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри эрид hайжарха гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада элүүрые хамгаалга, арадай гэгээрэл ба соёл культурын саашанхи бүхы талын хүгжэлтэ хангагдаха байна.

Нимэ болохолоороо, шэнэ табан жэлэй үедэ совет арадай ажабайдал урданайхидаа орходоо нилээд ехээр hайжарха гэжэ хараалагдана. Тиихэ зуура, ороной зүүн зүгэй районуудта, тэрэ тоодо манай Буряадай республикада хүн зоной ажаhуудалые hайжаруулха талаар хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдаха гэжэ хүлеэгдэнэ.

Мүнөө бүхы совет арадай үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, угаа ехээр hайшаажа байhан Директивэнүүдэй проект партиин дүтэлжэ байгаа XXIV съездээр баталан абтаха байhаниинь дамжаггүй. Тиихэдэ энэ түүхэтэ документ бүхы совет арадай haяын жэлнүүдтэ ажаллаха захяа заабаринь боложо, манай ороной хүсэ шадалые бүри ехээр дээшэлүүлхэ, бүхы совет хүнүүдэй ажаhуудалые бүри үнэр баян, бүри хүхюутэй, жаргалтай болгохо байhандань этигэнэбди.

Б. БАТУЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.



УЛААН-ҮДЫН ЛОКОМОТИВ-ВАГОН ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДОЙ ЯКОРЬНА ЦЕХТЭ СИНХРОННО ДВИГАТЕЛЬНҮҮД, ЯКОРЬНҮҮД, ТЭРЭНЭЙ КАТУШКАНУУД БОЛОН БУСАД ЗҮЙЛНҮҮД ШАЛГАГДАЖА, СЭБЭРЛЭГДЭЖЭ БАЙДАГ. ТУС ЦЕХТЭ ҮНДЭҺЭН КОНТРОЛЕР АННА СЕРГЕЕВНА БАТУРИНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРАН ЯБАНА. ТЭРЭ ӨӨРЫНГӨӨ ДААЛГАБАРИЯ ХАРЮУСАЛГАТАЙГААР ХАНГАДАГ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. С. Батурина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТЕХНИКЭ



Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй нэгэн—хабарай тарилгын үедэ оронойгмнай таряалан дээрэ хоёр миллион шахуу трактор, 1,1 миллион ашаанай автомашина ажалладаг. Харин зундаа, намартаа тэдээн дээрэ үшөө 600 мянга гаран комбайн, мүн бусад машина зэмсэгүүд хүдэлнэ бшуу. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай машина зэмсэгүүдэй хүсөөр таряан ажал бүхыдөө оньhон аргаар эмхидхэгдэдэг болонхой.

Тиин юhэдэхи табан жэлэй туршада оронойгмнай хүдөө ажахын үйлэдбэридэ үргэлжэдэнь оньhожоруулга үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, ажалай бүтээсэ горитой дээшэлхэ болоно. Бүхыдөө энэ хугасаа соо 1,7 миллион трактор, 1,1 миллион ашаанай автомашина, 1,5 миллион прицеп, 541 мянган комбайн болон бусад машинанууд хүдөө ажахыда үгтэхөөр хараалагдана. Эдэ техникэ шанарайнгаа талаар тад ондоо байха бшуу. Мал ажал, таряан ажахыда бүтээсэ ехэтэй, найдамтай машинанууд ажалладаг болохо. Колхоз, совхозуудта газар уhалдаг, намаг хатаадаг техникэ, машинанууд олоор абтаха юм. Мал ажалай хүндэ хүдэлмэриие оньhожоруулхын тулада урдахи табан жэлэйхидэ орходоо промышленна предприятинууд хоёрhоо үлүү дахин олон машина бүтээсэ ехэтэй болгохо арга олгоно.

АРБАН ХОНОГОО[…] УРИДШАЛ[…]

hайн шанартай […] лэдхэжэ, оронойнг[…] альгээхын тула Х[…] промхозой модошод […] тэйгээр хүдэлнэ. Эд[…] оной нэгэдэхи ква[…] мянган кубометр мо[…] даабаряа арбан хоно[…] лан дүүргэбэ.

Эндэ ажалаа hай[…] шагай бэрхэ хүд[…] юм. Тэдэнэй тоодо ба[…] но бригадануудые даа[…] Потемкин, Павлов г[…] лэмээр. Эдэнэр оньhо[…] бүтээсэ ехэтэйгээр а[…] түрүү хүдэлмэришэд […] додоо 25—30 проце[…]

Хандагайн леспро[…] шод нэгэдэхи квартал[…] бариhaa гадуур 10 м[…] метр модо бэлэдхэх[…] зорилго табяад байна.

Н. ТЕ[…]

—●—

УЯЛГАЯА ШЭ[…]

Хориин аймагай […] тиин» магазинай […] А. А. Милохова ном, […] дые худалдаха нэгэд[…] лайнгаа түсэб болзо[…] дүүргэбэ.

3600 түхэригэй […] түсэбтэй аад, тэрэ т[…] процент дүүргээ.

КПСС-эй XXIV съез[…] хэ үдэр болотор үшөө […] гэй ном, газетэ болон […] дые худалдаха дээшэ[…] шэнэ уялга абаад, ор[…] ажаллажа байна.

Ж. БА[…]

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ АЖАЛ ХЭ[…]

Түмэр замай Наушки станциин хүдэлмэришэд ойн баярай жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлээ hэн. Жэшээлхэдэ, ашаа тээхэ даабаряа 175,2 процент, ашаа буулгаха түсэбөө 123,1 процент дүүргэhэн байгаа. Мүн түсэбтэ табан жэлэйнгээ даалгабариие болзорhоонь холо урид бэелүүлжэ, ашаатай вагонуудай зогсолтые багадхаhан, табан жэлэй туршада 63 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ зоориие арьбалалта хэhэн байна. hайн амжалта туйлаhанайнгаа түлөө Наушкиин түмэр замай станциин коллектив КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй ойн баярай грамотаар шагнагдаhан, мүн 1970 оной дүрбэдэхи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр Зүүн-Сибириин түмэр замай управлениин дамжуулгын Улаан тугта хүртэпэн байха юм.

Наушки станциин парткомой секретарь, областной партийна XXVII конференциин делегат нүхэр Г. И. Булинтай хөөрэлдэхэдэ, коллективэйнгээ ажалай амжалта тухай hонирхолтойгоор хөөрэбэ:

—Манай түмэр замай узелай техническэ хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдынгөө отделени соо эрхимүүдэй тоодо оронхой. Эндэхи пунктын коллектив отделениингээ дамжуулгын Улаан тугые гурба дахин абаhан. Эдэнэр ажалайнгаа даабариие hарahaa hapa бүридэ уридшалан дүүргэдэг заншалтай. Ажалаа бүтээсэтэйгөөр, hайн шанартайгаар хэдэг, вагонуудай шалгалтые, заhабарилгые эрхимээр бүтээнэ. Энэ коллективые коммунист А. В. Суконкин хүтэлдэг юм. Халаанай ахалагша мастер В. Барабуля, вагонуудые шалгагшад Н. Герасимов, А. Лапкаев болон бусад ажалаараа шалгаржа, түмэр замай эрхим хүдэлмэришэд гэhэн нэрэ солодо хүртэнхэй.

Депогой коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ 120 тонно түлишэ алмаhан, ажалай эмхидхэлые hайжаруулhанай ашаар вагонуудай зогсолгые 10 минутаар, мүн паровозуудые байлгаха сагые 10 минутаар багадхаhан байна. Депогойхид энэ оной хоёр hарын туршада баhал hайнаар ажаллажа, нүүрhэ, тоhоной нилээд ехэ алмалта гаргажа шадаа. КПСС-эй XXIV съездын нээгдэhэн үдэр эдэнэр алмагдаhан материалаараа ажаллаха юм. Энэ коллективые үнинэй түмэр замшан А. Медведев ударидана. Кранай машинист А. Балаганский илангаяа үндэр бүтээсэтэйгөөр ажаллана.

Зам заhабарилагшадые үнинэй мэргэжэлтэ, мастер А. В. Бычков ударидадаг. Тэрэнэй харюусадаг участогай түмэр зам хэзээ бүхэндэ оhол, аюулгүй байдалаар хангагданхай. Заhабарилгынь шанар онсо hайн гэhэн […] гээр абтадаг байна.

Замай ябадалые ha[…] хангагшадай ажал h[…] таалтай. Эндэ коммунис[…] ударник, коммунист В. […] хүтэлдэг халаанайхид […] шалгарна. Поезднуудые […] лэгшэ, партиин гэшүүн […] ев, шэгнүүршэн В. […] болон бусад ажалай […] тоодо ороно.

Наушки станциин […]



БҮМБЭРСЭГЭЙНГӨӨ Г[…]

Үнгэрһэн табан жэлэй эхин дээрэ нефть болон газые тон гүн булашаhаань абаха зорилготой үргэн программа манай орон дотор зохёогдоо hэн. Дүй дүршэл ехэтэй нефтьшэд, мэргэжэлтэдээрээ мэдээжэ болоhон Баку хотынхид эгээн түрүүлэн энэ шэнэ арга нэбтэрүүлээ юм. Энээн тухай АПН-эй корреспондентын бэшэhэн зураглал уншагшадтаа дурадханабди.

Нефтиин баялигуудые илган ашаглаха тухеэрэлгэнүүдые зохёохо тусхай конструкторска бюро Азербайджанай нислэл — Баку хотодо эмхидхэгдээ hэн. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд олон ондоо онhон тухеэрэлгэ [illegible] соо зохёожо, хабсаргажа шадаа юм.

Азербайджанай нефть олзоборилгын ажахынуудай нэгэндэ нефть булагай штангова булуур амжалтатайгаар шалгагдаа. Ойроо хүртэтөө байhан гүн гүнзэгы булашануудhaa «хара алтые» бүлүүрэй туhаламжаар абаха арга олдоо бшуу. Энэ аргаар нефтьые «дабхарлаhан» арга гэжэ нэрлэнхэй. Нефть олзоборилгын ажахынуудта эрюулэгдэhэн машина бүтээжэ Бакугай заводууд [illegible] фонтанна болон газолифтна (компрессорна) аргануудаар нефть илган абаха тухай тухеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргажа захалаа. Газарай нюрууhуудай хоорондохи дарасые нэгэ жэрдэ байлгаха зорилготойгоор [illegible] тусхай арматура болон бусад тухеэрэлгэ [illegible] заводуудай бүтээжэ гаргажа байнхай.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада тус конструкторска бюро 24 янзын тухеэрэлгэ зохёожо, Бакугай предприятинууд 2500 комплект иимэ механизм болон машинануудые нефтьшэдтэ бүтээн дамжуулаа. Бакуда бүтээгдэhэн эдэ тухеэрэлгэнүүдые мүнөө Азербайджанай гадна, Казахстанда, Баруун Сибирьтэ, Татарта, Башкирта ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэнэ.

Мангышлагай (Казахстан), Баруун Сибириин олзоборилгын ажахынуудай булагуудта нефтиин [illegible] болонхой. Ма-

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект зүбшэнэбди

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

хин табан жэлэй үедэ түүхэ Эхэ орон комму- материально-техническэ үүри байгуулгаар шэнэ воз. Энэ хэрэгтэ бидэнэй, бэрэй аймагай ажалша- ан хубита яһала бии. ажалшад «Табан жэлэй һоонь урид дүүргэ- уряатайгаар хүдэлмэ- ал ажалай ашаг шэмэ, эй зүйлнүүдые худалда- болзорһоонь урид дүүргээ. Мүн ниитын оо толгой олошороо, ашаг нилээд дээшэлээ. Жэ- табан жэлэй даабариһаа мянган тонно тарян, тонно хартаабха, 50 овощ, 3,1 мянган тонно центнер ноохон, 2 мил- мянган үндэгэн худал- Тиихэдэ эбэртэ бодо мал ойгоор, тэрэ тоодо үнеэд д—26770, тэрэ тоодо —16774 толгойгоор оло- Үнеэн бүриһөө һү һаалга раммаар дээшэлээ гэхэ ёондо жэл 1736 кило- һаагдаа. Хонин бүриһөө алалга 100 граммаар Табан жэлэй түсэб бэе- «Искра», «Коммунизм», нец» колхозуудай оруул- хубитые эндэ тэмдэг- тэй. Эдэ ажахынуудай ад илангаяа һайнаар аймаг соогоо суурхаһан Жэшээнь. «Коммунизм» табан жэлэй түсэбһөө га- центнер һү, «Забайка- 66 центнер мяха гүрэндөө байха юм. Хоёрдохи элдэ дунда зэргээр 5490 мяха бэлэдхэлэй пункт- аа. Владимир Ильич Ле- рэһөөр 100 жэлэй ойн элдэ «забайкалецайхид» 6180 центнер, тэрэ тоо- сэнтэй 2246 центнер мяха худалдаа. Тиигэ- агнай гүрэндэ мяха ху- табан жэлэйнгээ даабари ададагүй. Энээнэй гол гэбэл, эхэ мал олоороо гарзалһан байна. Энэ аймагай ажахынуудта сэд усадхагдаадүй бай- табан жэлдэ эдэнээ усадхаха хэмжээнүүд байнхай.

жэлнүүдтэ аймагай кол- зууд галуу олоор үсхэбэ- олзо доход ехээр оруул- байна. Хэрбээ 1965 дотор 1044 центнер мяхан абтаһан байбал, жэлдэ гүрэндэ 8,2 мян- худалдагдаа гэхэ гү, дахин ехэ болоо. Энэ ашаг олзотой байһые жэшээ дээрэһээ хараг- «Коммунизм» колхоз үнгэ- элдэ эхэ галуун бүриһөө нер мяха абаһан болоно. центнер мяха абахын дэлмэриин 3,5 үдэр гар- хэ гү, али центнер мя- ынь үнэ 116 түхэригтэ Тиин ажахыдань 104,2 түхэригэй сэбэр олзо ороо. энэ һалбарие бүри үр- гэжэ харааланхайбди. ондо аймагнай галуунай мянган центнер мяха гү- худалдаха юм. «Забайка- колхоз аймаг соогоо анха галуу үсхэбэриижэ эхил- Мүнөө эндэ Горьковско галуунууд асаргаданхай. бүхэнэй дунда зэргын шэг- 8—12 килограмм татадаг.

ажал аймагаймнай оло- хынуудай гол һалбаринь юм. Үнгэрһэн табан жэ- шада гүрэндөө ноохо ху- 21 процентээр дээшэлээ. алай мастернуудай тоо олошоржо байдаг. Нё- хонишодой юһэн бригада зуун хурьга абажа, бул- гарза хохидолдо оруулан- болгоһон юм. Хонишодой ууд бултадаа ажахын оруулагданхай. Хэһэн нгөө зэргээр салин хүл- лтэ түлбэри абадаг. Тү- гадуур ноохо гүрэндэ ху- айнгаа түлөө аймагай совхозууд 94.719 түхэриг түлбэри абаа. Тэрэнэй түхэригынь Суулгын сов- хүртэнэ. Энэ ажахын тү- шон Бата Цыбикжапович ашовай хүтэлбэрилдэг хо- бригадынхид (дүрбэн бариһаа гадуур 5 центнер грамм ноохо гүрэндэ ху-

далдаһанай түлөө 2.302 түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаад, хоорондоо хубаагаа. Тиихэдэ тэдэнэр хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, шэгнүүрыень нэмээхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө 11 толгой эрье хонидоор шагнагдаһан байха юм. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, ажахы бүхэндэ олон.

Газар таряалан аймагай ажалшадай омогорхол болоно. Мухар-Шэбэрые республикын Краснодар гэжэ дэмы нэрлэдэггүй байха. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада аймагаймнай таряашад, механизаторнууд гектар бүхэнэй ургаса дээшэлүүлхэ, тогтууритай баян ургаса жэл бүри абадаг болохо зорилго урдаа табиһан юм. Энэ талаар ехэхэн юумэн хэгдээ. Бүхыдөө 3.911 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэн, үрэжэл ехэтэй болоо. Колхоз, совхозуудта севооборудууд бии болгогдонхой. Энэ хүдэлмэри ойрын хоёр жэлэй туршада сүм дүүргэгдэхэ. Уһалагдадаг газараа үргэдхэхэ, намаг хатааха, һалхи, уһанда хүрьһэнэй эдигдэхэ ябадалтай тэмсэхэ зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэгдээ. «Бурводстрой» трестын оньһожоруулагдамал нүүдэл колонно Түгнын уһалууриин системые барижа дүүргэнтээ. Тиигэжэ 2.000 һайса гаран гектар энэ системэһээ уһалагдадаг болоо. Эдэ хүдэлмэри таряалангай ургаса дээшэлүүлгэдэ горитой нүлөөлһэн байна. Аймаг дотор жэлдээ га бүриһөө дунда зэргээр 13 центнер ороохо таряан хуряагдана. Харин зарим түрүү ажахынууд бүришье ехэ ургаса абана. Жэшээнь, ойч балрай жэлдэ «Искра», «Родина» колхозууд га бүриһөө дунда зэргээр 17—18 центнер хүрэтэр шэниисэ ургуулаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагнай гүрэндэ 171 мянган центнер таряа худалдаха түсэбөө 115 процент дүүргэжэ, өөртөө хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааһан, ниитынгээ малда бардам хүрэхэ таряа бэлдэһэнэй түлөө бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгөөр РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Мүн иимэ шанда «Искра» колхоз хүртөө.

Хүдөө ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ парти, правительствын зүгһөө саг үргэлжэ анхарал оролдолгын гаргагдажа байдагынь манай аймагай жэшээ дээрэһээ элеэр харагдана. Соёлой ба ажаһуудалай үйлэдбэриин барилганууд жэл бүри олоор бүтээгдэжэ, һуурин тосхонууднай болбосон түхэлтэй болоно, колхоз, совхозуудай материально-техническэ бааза, ажалшадай байдал улам һайжарна. Үнгэрһэн табан жэлэй турша соо аймагай ажахынуудта элдэб янзын барилга хэхэ, оньһон техникэ болон бусад зүйлнүүдые худалдан абаха хэрэгтэ гүрэн түрэһөө аяар 30 миллион 135 мянган түхэриг һомологдоһон байна. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ дүрбэн совхоздо 1 миллион 231 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдээ.

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдые бэелүүлэн, аймагай барилгашад 7 һургуули, 3 интернат, хүүгэдэй 4 саад-ясли, 3 больница, фельдшерскэ 3 пункт, 7 клуб, ретранслятор, 10 магазин, 2 стадион, айлнуудай һууха хэдэн зуугаад гэр болон бусад барилгануудые хээ. Тэрэшэлэн үйлэдбэриин олон шэнэ байра баригдажа, ашаглалгада үгтөө.

Энэ хугасаада найман жэлэй гурбан һургуули дунда болгогдоо, эхин шатын нэгэ һургуули найман жэлэй болгогдоо. Бүхыдөө һурагшадай тоо эдэ үе соо 1.200 һурагшадаар олошороо. Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэридэшье ехэ хубилалтанууд болоо. Аймаг доторнай соёлой 50 эмхи зургаан бии юм. Клуб, библиотекэ, киногой түхеэрэлгэгүй нэгэшье тосхон олохогүйт. Хэрбээ 1966 ондо аймаг дотор соёлой миин хоёр байшан бии байбал, мүнөө арба болонхой. Соёлой эдэ гуламтанууд колхоз, совхозуудай мүнгэ зөөрэзр баригдаа, баригдажашье байна. Жэшээнь, Шэнэ-Заган, Шаралдайда соёлой хоёр дабхар байшангууд, Хара-Шэбэр, Подлопаткада — хүдөөгэй, Дээдэ-Һутайда колхозно клубууд ашаглалгада үгтөө. Мүнөө жэлдэ «Знамя Ленина» колхозой Галтай тосхондо колхозой клуб, Суулгын, «Эрдэм» совхозуудта хүдөөгэй соёлой байшангууд баригдажа, ашаглалгада тушаагдахаар хүлеэгдэнэ. Боом, Нарһата, Галтай нютагуудта — хүдөөгэй, Шаралдай, Хонхоло, Шэнэ-Заганда хүүгэдэй библиотекэнүүд нээгдээ. Ажалшадай соёлой эрилтые хангалга нилээд һайжараа, соёлой хүдэлмэридэ шэнэ онол арганууд хэрэглэгдэдэг болоо. Хориин аймагай Онинооборск тосхоной соёлшод ба интеллигенциин һайн һайхан үүсхэл манай аймаг дотор бүгэдэ ниитын зүгһөө дэмжэгдээд, тосхон бүридэ соёлой хүдэлмэри эрид һайжаруулагдажа байнхай.

Аймагай промышленна предприятинууд табан жэлэйнгээ даабарие мүн лэ үлүүлэн дүүргээ. Гэхэ зуура, энэ талаар олон дутагдалнууд бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг комбинат (директорынь нүхэр Мурзин) эдэ жэлнүүдтэ хангалтагүйгөөр ажаллаа. 1965 онойхитой жэшэбэл, хүн бүхэнэй эрилтэ хангалга 1,4 дахин дээшэлээ гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлдэ 3 түхэриг 96 мүнгэндэ хүрэһэн байна. Харин тиихэдэ республика дотор энэ үе соо хүн бүхэнэй эрилтэ хангалга 3,2 дахин дээшэлһэн байха юм. Тус комбинат һүүлэй жэлнүүдтэ хангалгын зүйлнүүдые олошоруулаагүй байба. Энээнэйнь гол шалтагаан гэбэл, үйлэдбэриинь талмайн багадаһан, кадрнуудаар ходо дуталдаһан байгаа. Энэ дутагдалнуудые усадхахын тула комбинадые үргэдхэхэ, Шэнэ-Заган, Подлопатка, Никольск, Шэнэһэтэдэ филиалнуудые бариха хэрэгтэй.

Һуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохо барилга генеральна түсэбөөр ябуулагдадаг. 1965 он болотор тосхон бүхэндэ генеральна түсэбгүйгөөр барилга хэдэг байһан юм. Харин мүнөө холын хараата тусхай түсэбөөр барилга хэгдэнэ. Энэ хүдэлмэри «Знамя Ленина», Забайкалец» колхозуудта һайнаар ябуулагдажа байнхай.

Хүдөө ажахын хүдэлмэри эмхидхэхэ, ударидаха хэрэгтэ аймагай хүтэлбэрилхы зургаанууд ехэхэн үүргэтэй гэжэ урда тээньшье хэлэгдэдэг байгаа. Тэдэнэй ажал ябуулгые саашадань нарижуулан һайжаруулха гээшэ шухала зорилго мүн гээд КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленум дээрэ (1970 он) нүхэр Брежнев онсолон тэмдэглээ һэн. Районуудай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүд эндэхи Соведүүдэй гүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управленинүүд болгогдон хубилгагдаһаниинь мэдээжэ. Мүнөө управлениин начальник нэгэн доро аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо болоно. Манай һанахада, парти, правительствын энэ шиидхэбэри хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй дүүргэдэг үүргэ, харюусалгые нилээд дээшэлүүлһэн байна.

Ажахынуудай газар эдлэлые һайжаруулха тухай, малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин аймаг дотор хангалтагүйгөөр ябуулагдадаг, тэрэниие усадхаха хэмжээ ябуулганууд тухай, худалдаа наймаанай ябаса ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай гэхэ мэтэ хүдөө ажахын шухала асуудалнууд һүүлэй үедэ аймсоведэй сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой шиидхэбэринүүд абтаһан байна. Эдэ асуудалнуудые бэлдэхэ, һайтар шэнжэлхэ хэрэгтэ аймагай Соведэй депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Худалдаа наймаанай хүдэлмэри һайжаруулха асуудалай сесси дээрэ табигдахада. түсэблэлгын ба бюджетно-мүнгэн һангай комиссиин гэшүүд аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэри наринаар шалгажа, олон дутагдалнуудые элирүүлһэн байна.

Соведэймнай дэргэдэ 1968 онһоо совет хүдэлмэрилэгшэдэй һургуули хүдэлдэг юм. Жэлдээ 5—6 хэшээл үнгэргэгдэдэг. Хэшээлдэнь сельскэ Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, секретарьнар, аймсоведэй гүйсэдкомой таһагуудые даагшанар болон гүйсэдкомой бусад хүдэлмэрилэгшэд — хамта 30 гаран хүн нэгэ нэгэ үдэрэй туршада һуралсадаг. Лекци, элидхэлнүүдые партийна, советскэ, профсоюзай органуудай хүтэлбэрилэгшэд болон Улаан-Үдэһөө зарим тушаалтад уншадаг.

Аймагай олохон сельсоведүүд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро хүдэлмэрилэн, табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ горитой туһа хүргөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Олохон Соведүүд, жэшээнь, Хонхолын, Хушуун-Үзүүрэй сельскэ Соведүүд һүүлэй үедэ ажал хэрэгээ эрид һайжаруулаа. Жэшээнь, Хонхолын сельсовет өөрынгөө хүдэлмэриие хоёр колхозой правленинүүдтэй хамта шадамар бэрхээр ябуулдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ Совет 20 гаран шалгалта хэжэ, тэдэнэйнгээ дүнгүүдые бригаднуудай суглаан дээрэ, колхозуудай правленинүүдэй, гүйсэдкомойнгоо заседани, сессинүүд дээрэ зүбшэн хэлсээ һэн.

Бүхэроссин зүблөөнэй һүүлээр энэ сельсовет тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, сесси дээрээ хаража үзөөд, мүнөө бэелүүлжэ байнхай. Иимэ хэмжээ ябуулганууд 10 сельсоведтэ баталагдаа.

Шэнэ табан жэлэй туршада аймагай ажалшадай урда горитой, харюусалга ехэтэй зорилгонууд табигданхай. Шэнэ табан жэлэй түсэбэй ёһоор, 1975 ондо аймаг дотор бүхыдөө 104 мянган тонно ороохо таряа, 5.700 тонно хартаабха, 2.300 тонно овощ, 15.400 тонно һү, 8.200 тонно мяха, 6.560 центнер ноохо абадаг болохо зэргэтэйбди. Энээнэй тула агротехническэ хүдэлмэри эрид һайжаруулха, малайнгаа тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ болонобди. Аймагаймнай ажалшад хараалһан хэмжээ ябуулгануудаа партийна организациин хүтэлбэри доро нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаха дүүрэн арга боломжотой. Наймадахи табан жэл соо аймагай ажалшадай түйлаһан амжалта, саашанхи зорилгонууд иимэл даа. Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоод, энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр дүүргэхэ зорилготойгоор үдэр бүри улам эршэмтэйгээр ажаллажа байнад.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсаад байхадаа, а й м а г а й байдалһаа д у л д ы д а н гараһан хэдэн удха шанартай асуудалнуудые байгша табан жэлэй туршада бэелүүлбэл таарамжатай байгаа гэжэ һанагдана. Тиихэдээ иимэ дурадхалнууд дээрэ онсолон тогтохо хүсэлэнтэйб. Барилгын эмхи зургаануудай бааза дээрэ колхоз, совхозуудта хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг коммунальна ажахынуудые бии болгобол таарамжатай һэн. Мүн олон жэлэй ногоонуудай үрэһэ бүхы колхозуудта бэшэ, харин республикынгаа хоёр-гурбан ажахыда ургуулан бэлдээд, тэндэһээ бусад колхоз, совхозуудта тараабал зохисотой һэн. Юундэб гэхэдэ, тус ургамалнуудые эрхилхэ машина техникэ дуталдана. Директивэнүүд дотор мүн хүдөөгэй зоной элүүр энхые сахиха хүдэлмэри һайжаруулха тухай юрэнхыгөөр хэлэгдэнэ. Манай һанахада, энэ талаар ехэ хүдэлмэри я б у у л х а а р саг ерээ, ерэхэ т а б а н жэл соо хэгдэхэ тиимэ хүдэлмэринүүдые сэхэ нэрлэхэ байгаа. Хүдөөгэй барилгые түргэдхэхэ талаар зохихо хэмжээ ябуулгануудые хараалхаар болоо, илангаяа барилгын хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха ажал түргэдхэбэл һайн байна. Мүн хүдөөгэй бүхы ажахынуудта малай байрануудые оньһожоруулга түргэдхэхэ хэрэгтэй, силос дарадаг комбайнууд дуталдана, гадна мэргэжэлтэдые хүдөө нютагуудта олоор үлөөдэг болохын тула тэдэнэй һуудал байдалые һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые нэрлэжэ хараалбал зохисотой байгаа.

Үшөөшье олон дурадхалнуудые хэлэжэ болохо байгаа. Бидэ тон лэ шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд дээрэ тогтобобди.

Ц. ЦЫБИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшадай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

РОССИН ЭГЭШЭ ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУД

Нижнекамскын баатарлиг алхам

Нижнекамска комбинат Татарай нефтехимическэ промышленностиин түрүү предприяти гэжэ тоологдохо ёһоороол тоологдодог юм. Үнгэрһэн табан жэлэй эсэстэ тэрэнэй түрүүшын ээлжээн тушаан абтаа. Ороной шиинын ба резинотехническэ заводууд шанарайнгаа талаар байгаалиин каучугһаа дутуугүй изопреновэ каучук эндэһээ абадаг болоо.

Юһэдэхи табан ж э л э й түсэб т у ш а а КПСС-эй XXIV съездын Д и р е к т и вэнүүдэй проект соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Нижнекамскдахи нефтехимическэ предприятинуудые барилга түргэдхэхэ. Мүнөө хүдэлжэ байгаашатайнь зэргэлээд, каучугай хоёрдохи үйлэдбэри бодхогдожо байнхай. Партийна съездын хүндэлэлдэ зорюулан ажалай вахтада жагсаһан барилгашад, хабсаргагшад тус шухала барилгые мүнөө жэлдэ ашаглалгада үгэхэбди гэжэ үгэеэ үгөө. Энэ барилгын ашаглалгада үгтөөд байхада, каучук гаргалга хоёр дахин нэмэхэ байна.

Нэгэ хэдэн сагай үнгэрөөд байхада, Нижнекамска химигүүд «Жигули» гэжэ хүнгэн автомашинын, мүнөө Татарта Тольятти городто баригдажа байһан Камска автозаводой ашаанай машинануудай шиинэ өөһэдөө гаргадаг болохо. Шиинэ бүтээхэ предприятиин барилга эхилэнхэй, саашадаа угаа түргэнөөр бэелүүлэгдэхэ. Нижнекамскда полиэтилен, резинотехническэ зүйлнүүд, пластмассанууд, арадай ажахыда хэрэгтэй болодог бусад олон химическэ эд бараанууд бүтээгдэхэ.

Татарай нефть олзоборилгонуудһаа абтадаг углеводородно зүйлнүүдһээ продукци гаргалга табан жэл соо арба дахин нэмэхэ.

(ТАСС-ай корр.).

Казань.

Амтатай хилээмэ барихын тулада

Мүнөө жэлдэ хүсэ шадалайнь нэмээгдэхэ промышленна предприятинуудай ба шухалын шухала барилгануудай карта-схемэ һаяхан «Правда» газетэдэ толилогдоо һэн. Карта дээрэ Мариин АССР-эй ниислэл харуулагданхай... Тэрэнэй хажууда зурагдаһан мэшээг гурил тээрмые харуулһан тэмдэг болоно.

Йошкар-Олагай зүүн-урда захада угаа томо элеватортай зэргэлээд, шэнэ предприяти: зургаан дабхар главна корпус, складууд, котельнэ, хамһабариин байшангууд бодхогдоо. Тэдэндэ түгэсхэн гоёолгын хүдэлмэри бултандань дүүргэгдэжэ байнхай. Дүрбэн управлениин, тэрэ тоодо Казаниин «Центро-энергомонтажай», Оренбургын «Спецэлеватормельмонтажай» хабсаргагшад түхеэрэлгэнүүдыень тодхоно.

Йошкар-Оладахи хуушан мелькомбинат обойно гурил гадагые, тэрэ мүртөө тон багаханаар гаргадаг байгаа. Бүхы һайн сортын хэдэн арбаад мянган тонно гурилые республика ондоо тээһээ зөөжэ асардаг байгаа бшуу. Шэнэ тээрмэ суудхэ бүхэндэ 280 тонно бүхы сортын хара таряанай ба шэниисын гурил татажа гаргаха байна. Энэ хадаа республикын талха баридаг промышленностьдо хүсэд хүрэхэ юм.

Тиигэжэ «Талха таталгын-крупагай промышленностиин предприятинуудта эрхим һайн сортын гурил хүсэд хүрэхэ хэмжээтэйгээр гаргаха...» гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектээр табигдаһан зорилго Мариин АССР-тэ бэелүүлэгдэхэ байна.

В. АЛЕКСЕЕВ,
(ТАСС-ай корр.).

Йошкар-Ола.

Гэрнүүдэй газаа талын үнгэтэ гоёолто

Газаа ханань элдэб үнгын керамическа плиткэнүүдээр хушагдаһан түрүүшын олон дабхар байрын гэрнүүд Чечено-Ингушетиин ниислэлдэ, мүн Аргун гэжэ индустриальна залуу городто бодхогдоо. Гэрнүүдэй газаа талын гоёолтын зурагуудай ёһоор, тэндэ «Хуһан», «Ногоон нуга», «Вишниин саад» гэһэн нэрэнүүд олгогдоһон байна.

Элдэб үнгэтэйгөөр гоёогдоһон ханын панельнүүдые Чеченскэ Шали гэжэ урданай тосхондохи гэр барилгын томо завод бүтээн гаргадаг болоо. Хүдэлмэришэдэй дунда шэнэ мэргэжэл шудалһан хадалиг газарай эдир залуу хүбүүд, басагад үсөөн бэшэ.

Мүнөө жэлдэ 35 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байра барихада хүрэхөөр детальнууд болон конструкцинуудые завод бүтээжэ гаргаха юм. Гоё һайхан «хубсаһаараа» нюдэ баясуулмаар гэрнүүдэй бүхэли кварталнууд республикын городуудта табан жэлэй турша соо баригдаха байна.

Г. НАСОНОВ,
(ТАСС-ай корр.).

Грозный.

Эндэ дуунууд зохёогдон зэдэлнэ

Качкашурска культурын байшангай сценэ дээрэһээ Удмуртын АССР-эй «Путь к коммунизму» колхозой арадай хоорой дуунууд арбан жэлэй турша соо зэдэлэн дуулдажа байдаг. Тэдэнэй аялганууды гоё һайхан Кама мүрэнэй эхилдэг булагай абяантай эндэхи газар нютагуудта олон ушарта сасуулан жэшэдэг байна.

Таби шахуу хүнэй саг үргэлжэ хабаададаг хоорые Удмуртдахи мэдээжэ, өөрөө һураһан композитор Геннадий Матвеев хүтэлбэрилдэг. Тэрэ совет арадуудай хани барисаан тухай патетическэ дуу, мүн хэдэн лирическэ дуунуудые бэшэһэн байха юм.

Качкашурцуудай к о л л е к т и в өөһэдынгөө шадабариие Ижевскдэ, Москвада нэгэтэ бэшэ харуулаа, дипломуудаар шагнагданхай.

Л. ДАНИЛОВ,
(ТАСС-ай корр.).

ХЭБЭЛ—БҮХӨӨР, ҺАЙНААР

Арадай ажахын ашаа зөөлтэ жэлһээ жэлдэ ехэ боложо, харгынуудые арюун, аюулгүй, тэгшэ байлгаха зорилго замшадай урда табигдана. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ харгы замай хүдэлмэри хүндэ, харюусалга ехэтэй болоо. Юундэб гэхэдэ, ашаа тээбэритэйгээр хамта 20—30 тонно татадаг «КРАЗ», «БЕЛАЗ», «УРАЛ» гэхэ м э т ы н мантан томо автома ш и н а н у у д бии болоо ха юм. Эдээндэ хатуу харгы, бүхэ бэхи хүүргэнүүд хэрэгтэй.

Шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсахада, харгы замаар, илангаяа хүдөө ажахын, промышленностиин хүгжэжэ байһан шэнэ районуудай харгы замуудаар ашаа зөөлгын саашадаа бүри ехэ болохо, бүри томо автомашинануудай бии болохо байһаниинь элирнэ. «Ашаанай автомобильнуудай паркын байгууламжые һайжаруулха, ехэ ашаа даадаг автомобильнууд, автомобильна поезднуудые олон болгохо» гэжэ Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэнэ.

Шэнэ табан жэлэй асари ехэ зорилгонуудтай танилсахадаа, мүнөө хэжэ байһан ажал тухайда үшөө дахин шэбшэн бодожо үзэхэ ушартай бологдоно. Ушар юуб гэхэдэ, бидэнэр, Захааминай линейнэ харгын управлениин нэгэ бригада Үлэгшэн гол дээрэ 80-яад метр ута модон хүүргэ шэнээр барижа байнабди. Иимэ ехэ һүндэлөөтэй, иимэ томо автомашинануудай олоороо ябажа байдаг мүнөө сагта модон хүүргэ барижа байлтай гү? Энэмнай — багахан горхоной бэшэ, һаба ехэтэй, түргэн урасхалтай, үерлэхэдөө айхабтараар нэмэдэг голой хүүргэ. Нэгэ талаһаа — үерлэһэн уһанай аюул, нүгөө талаһаа — хүндэ ашаанай автомашинанууд болон тракторнуудай дорьболго, нэшэлгэдэ түргэн һархиишаха, эбдэрхэ байһаниинь сохом. Мүнөө модон хүүргэ барижа байхагүй, забдаал һаа, бүхэ бэхи түмэр-бетон хүүргэ бариха хэрэгтэй байгаа. Мүнөө манай барижа байһан хүүргэ арбаад жэлдэ торобол торохо, харин түмэр-бетон хүүргэ баряа һаа, зуун жэлдэ байха бэлэй.

Түмэр-бетон хүүргын үнэ сэншье хэтэрхы ехэ бэшэ. модон хүүргэмнайшье баһал 80—90 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ «үргэлхэ» ха юм. Тиимэһээ энэ шэнэ барилгые захалхын урда тээ һайса бодожо үзэхэ хэрэгтэй байгаа. Харин мүнөө зарим хүдэлмэринь хэгдээ, гүрэнэй оло мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа, тиимэһээ «тэхэрихэ арга байхагүй». Модон хүүргэ бодохоороол бодохо, хэдэхэн жэл болоод дахин лэ хүүргэ бариха хэрэг гарахаараал гараха болоно.

Энэ ушарые манай харгы замай управлениин, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд мэдэжэ байһан, сагай, ажабайдалай эрилтэдэ таарахагүй, саг зуурын хүдэлмэри захалбабди, гүрэнэй мүнгэ зөөри хии талаар табихамнай гэжэ яһалал ойлгожо байһан ёһотой. Теэд хаанашьеб «ашаглагдангүй үлэшэһэн мүнгэн байһан», хэншьеб — «захалаа һаатнай туһалхабди, эндэ, тэндэһээ эсэхэ, зүйхэ, зүблүүлхэбди» гэһэн, тиигээд ажал захалшаһан, мүнгэн урдажа эхилшэһэн байна.

Үнгэрэгшэ табан жэлэй түсэбэй «титульнэ списогто ороогүй», мүнгэ зөөри дутамаг, түмэр-бетон хүүргэ барижа мэргэжэһэн организациин үгы байгаа һаань, даб дээрэ хүлеэхэ, ондоогоор арга оложо болохо байгаа гү? Байгаа. Мүнөө автомашинануудай ябажа байһан хуушан модон хүүргые һайса заһабарилаа, бүхэлөө һаа, үшөө хэдэн жэлдэ хэрэглэгдэжэ болохоор юм. Аргын олдотор хүлеэгээд, сагай эрилтэдэ харюусама бата бэхи хүүргэ бариха хэрэгтэй байгаа.

Харгы зам гээшэ арадай ажахын шухала һалбаринуудай нэгэн болоо. Гол мүрэнүүд дээрэхи хүүргын барилга ехэ барилгада тоологдохо зэргэтэй. Тиимэһээ иимэ шэнэ, гаргаша ехэтэй барилга нарин хиналтада байха, али бүхы талаһаа бодомжологдожо, үглөөдэрэйхи хараада абтажа проектнь зохёогдохо, тиигэнэйл һүүлдэ баригдажа захалха ёһотой. Иигэжэ түүхэй бараатай, холын бодолгүй юумэ хэхые, гүрэнэй мүнгэ ашаг үрэ багатайгаар гаргашалхые огто хорижо, гол горход дээгүүр татагдаха үнэ сэн ехэтэй хүүргэнүүдые бата бэхи материалаар (тусхайлбал, түмэр-бетоноор) баридаг болохо тухай Директивэнүүд дотор онсолон зааха хэрэгтэй гэжэ һанагдана.

Түүхэй бараатай барилга хэжэ байһамнай үшөө юун дээрэһээ элирээб гэхэдэ, шэнээр барижа байһан хүүргэмнай проектын ёһоор уһанайнгаа һабын гол багта хуушан хүүргэһээ 56 сантиметр набтар байха юм. Харин нэгэ жэл тошон ехээр гаража, 4 метр тухай үндэр хүүргэдэ тулаад, зарим газараар дээгүүрнь урдаһаншье байха. Тиихэлээрээ шэнэ хүүргэ һүүлдэ уһа, мүльһэн доро һуужашье магад. Энэ ушар элиржэ, проект хубилгаха тухай хөөрэлдөөн мүнөө, хүүргын гол бахананууд һуулгагдашаһан, материалай бэлдэгдэшэһэн хойно, «үүр сайһан хойно айбала хадхаха» гэдэгтэл гарана.

Энэ харгыгаар мүнөө суудхэ соо 400—500 автомашина һүндэлнэ гэжэ тухайлагдадаг. Тэдэнэй олонхинь прицептэй, хүндэ ашаанай автомашинанууд. Саашадаа жэл бүри зуу зуугаар нэмэжэ, бүри хүндэ ашаатай ябадаг болохо. Иимэ хүлгөөтэй газарнуудта заатагүй бата бэхи, үни удаан байха, ашаглагдаха, мэнэ мэнэ болоод лэ заһажа, һэльбэжэ, гаргаша хэжэ байхагүй хүүргэ барихаар нарин гурим тогтоогдохо зэргэтэй.

М. БУДУНОВ,
Г. ЦЫРЕНЖАПОВ,
И. УРЖАНОВ,
Захааминай линейно-харгын управлениин хүүргэ баригшад.

БАЯЛИГУУДЫЕ АШАГЛАХА

ша хаанагүй нэбтэрүүлэгдэ- гэжэ АПН-эй корреспон- хөөрэлдэхэдөө, Бакугай конструкторска бюрогой инженер Фирудун Алиев — Хэрбээ табан жэлэй ороноймнай нефтьшэд ба- Баку ерэдэг һаа, мүнөө нютагтаа шэнэ аргада һу- болонхой. Ороной нефть арба найман районда ма- бюрогой филиалнууд нээг- амжалтатай хүдэлжэ бай-

юһэдэхи табан жэлэй соо 2200 скважинада арлаһан» арга нэбтэрүүлэг- рэнэй ашаар 75 миллион нефть. 30 миллиард куби- метр газ ороноймнай жаса- болгогдон оруулагдаха миллион 800 мянган метр газарые нүхэлбэл, эды нефть болон газ абтаха хэ гү, али 1600 шэнэ малтаһантай адли боло- эрдэмтэд тодорхойлоо. Тэ- ашаар 180 миллион түхэ- ехэ сэбэр олзо оруулагдаха Нефть болон газай өөрынь доошолуулһанай ашаар алмагдаһан 100 миллион тые хараада абаха болоо һаамнай, шэнэ аргын саашадаа айхабтар ехэ олзо оруулха байһаниинь дамжаггүй.

— «Оло дабхарлаһан» аргаар скважинануудһаа нефть абажа эхилээ һаамнай, эдэ тоо, баримтануудай бүришье ехэ болохонь дамжаггүй, — гэжэ Фирудун Алиев хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — «Оло дабхарлаһан» аргаар нефть бүри һаяын сагуудта абажа эхилбэбди. Манай конструкторска бюро мүнөө үедэ холын хойто зүгэй олзоборилгын ажахынуудай захилаар «оло дабхарлаһан» аргаар нефть абаха түхеэрэлгэнүүдые зохёожо байна. Тэдэмнай гурбан, мүн дээшэшье дабхар пластһаа нефтинень һорон абажа шадаха юм.

Юһэдэхи табан жэлдэ тусхай конструкторска бюрогой инженернүүд амяарлаһан аргаар нефть абаха шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёохоһоо гадна, тэдэнэй конструкциие хүнгэдхэхэ, ашаглахада найдамтай болгохо ехэ зорилго урдаа табинхай. Жэшээлхэдэ, серэ болон парафин ехэтэй нефть малталгада шухала, жэбэрдэггүй материалнуудһаа бүтээгдэһэн тусхай түхеэрэлгэнүүдые бюрогой инженернүүд зохёожо эхилэнхэй. Энэ түхеэрэлгэнь һаяын сагта туршалга гарахань.

Баку хотын нефтяной машина бүтээлгын нилээд томо хоёр предприяти шэнэдхэгдэжэ, саашадаа шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо байна.

Амяарлаһан аргаар нефть гаргажа абадаг мэргэжэлтэдэй тоошье үдэр бүри олошорно. Даб дээрэ Азербайджанай, Казахстанай, Татарай болон ороной бусад районуудай дүй дүршэл ехэтэй нефтьшэд гол түлэб энэ хэргые эрхилнэ. Баку хотын Азизбековэй нэрэмжэтэ нефть болон химиин институтда шэнэ арга, тэрэниие хэрэглэлгэдэ зорюулагдаһан тусхай лекцинүүд уншагдажа эхилээ. Мүн иимэ лекцинүүд Уфа хотын нефтиин институтда уншагдаха юм.

Хэрбээ наймадахи табан жэлые нефть гарган абаха шэнэ аргын нэбтэрүүлэгдэжэ эхилһэн үе саг гэжэ тоолохо болоо һаамнай, юһэдэхи табан жэл тэрэ аргын хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрхэ үе саг болохо байһаниинь лабтай.

Расим АГАЕВ,
(АПН).

Үнгэрэгшэ февраль һарада Грузида Совет засаг тогтоһоор 50 жэлэйнь ой гүйсэһэн байгаа. Энэ үе соо Грузиин ССР-эй хүдөө ажахынь экономико ехэхэн хүгжэлтэтэй.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Зестофонско районой С. Орджоникидзиин нэрэмжэтэ колхоздо виноград ехээр таригдажа, жэл бүри баян ургаса хуряагдана. Тус ажахы тэрэнһээ ехэхэн олзо доход ниитынгээ жасада оруулжа байна. Виноград ургуулагша Гиви Рухадзе. Нүгөө зурагтань Ингури мүрэн дээрэ баригдаһан гидроэлектростанци харуулагдана.

АПН-эй фото





ГУШАН ГУРБАН МУНДАРГА

Поэт Георгий Дашабылов «Гушан гурбан мундарга» гэһэн шүлэгүүдэй цикл бэшэжэ дүүргэбэ. Энэ баглаа хадаа гушан гурбан мундаргын тоогоор гушан гурбан шүлэгһөө бүридэжэ, Буряад ороной шэмэг—Түнхэн нютагта зорюулагдана.

Арадай аман зохёолой, урдын домогой ёһоор Абай Гэсэр хаан тэнгэридээ бусангүй, гушан гурбан баатартаяа үлэжэ, гушан гурбан мундарга болоод, түрэл Буряад дайдаяа сахин харууһалхаяа зогсошоо гэдэг. Тиимэһээ энэ домог эдэ шүлэгүүдэй баглаагай тулга боложо үгөө гээшэ ха.

Мүнөө энэ баглааһаа хэдэн шүлэг ходолон абажа, уншагшадай анхаралда табинабди.

Георгий ДАШАБЫЛОВ

1.

Гэсэр хаанай ханинар,
Гушан гурбан баатар—
Гушан гурбан хада,
Гушан гурбан жада,
Түнхэн сэнгүү нютагые
Түхэреэлжэ дабшалһан,
Тэнгэриин сэнхир армагые
Тэсэмгэйхэн тулгалһан
Гушан гурбан абарга,
Гушан гурбан мундарга—
Алас Зүүнэй Саян,
Аршаануудай сууряан.
Гушан гурбан тохойтой
Гуран тэршээ Эрхүүмни,
Гушан гурбан магтаалтай
Гулгаа һайхан Түнхэмни,
Гушан гурбан дабаанайм
Гушан гурбан булагые,
Гушан гурбан наһанайм
Гушан гурбан шүлэгые
Альган дээрээ тогтоожо,
Алда хадагаар орёожо,
Абыт гэжэ үргэлнэлби,
Абын хүбүүн үгэнэлби.

2.

Хүхэ сэнхир Байгал хүшэгэтэй
Хүлтүүг, Хүлтүүг, мэндэ амар!
Хүжэ ногоон
Тужа соohoo
Хүхын дуун зэдэлжэ,
Эрьеэр зуралзаһан
Экспрессэй шэнхинээнтэй
Эбтэйхэн ниилэнэ.
Далайһаа уһалхаяа ерэһэн
Дархагар томо буханууд шэнги
Бараан хүтэл хаданууд
Байгал дээрэ тонгойно:
— Хүлтүүг! Хүлтүүг!
...Ужам талын хүнэй эндэ
Удаан тогтохоор бэшэ шэнги.
Урдаш-далайн уһан нюруу,
Арадаш-байсын тулга, хабшуу,
Тэрүү тэрэ
Тэнюун, налуу
Хадануудай саада тээ
Түхэреэн сагаан
Түнхэн нютагни бии юм.
Эжэлжэ яданаб.
Эсээ тэндэ,
Эрхүүгэй эрьеын Хэрэндэ,
Эжэтэй домтой «Аршаанда»
Эдир наһанайм
Эжэл нүхэд бии юм.
Хүрэжэ яданаб.
...Хүлтүүг гэнтэ
Хүхинэн доһолон хүлгэшэбэ.
Хүхэ сэнхир Байгалай
Хүшэгэ харлан эбхэршэбэ.
Хүсэтэ һалхин
Хүүен хааян дэбхэршэбэ.
Хүбшэ тайгын
Хүнды сээжэ дуулашаба:
— Хүлтүүг! Хүлтүүг!
...Гэсэр хаанай ханинар,
Гушан гурбан баатар
Гушан гурбан хүлэгөөрөө
Унин тооһо хөөргэжэ,
Хурдан һалхи асаржа,
Эрхүү мүрэнөө уруудаад,
Энэ гүйлгэлдэн ерэбэ
гээшэл ха.
Бата хүдэр гарнуудаа
Барисалдаад эдэнэрпай
Байгалайнгаа эрьедэ
Баяртай дүхэриг эхилжэ,
Хангай баян хүбшын
Ангай мяха сонгоожо,
Буха ноён баабайдаа
Арзын хатууе үргэжэ,
Шаргай ноёной хүхимэ
Шагалза, наада дэлгэжэ,
Түнхэн дорюун ёохорыем
Түшэгэнэсэ хатархаяа
Түргэн түргэн ерэбэ гээшэл ха.
...Харгы гаргагты,
Хада ууланууд,
Харгы гаргагты!
Хүлтүүг! Хүлтүүг!

3.

Мантан Памирай шэлэнүүдэй
Манаран дээрэм харагдахада,
Мүльһэн мүнхэ тулгануудаараа
Мүнгэтэн туяада ялбахадаа,
Уулын нашан бүргэдүүдэйнь
Дүүлин дүүлин элихэдэ,
Дошхон Пяндж-зэрлигэйнь
Доошоо шууян дэбхэрхэдэ,
Улаан, ягаан сэсэгүүдэйнь
Удаан, удаан даллахада,
Дууша нрагуу шубуудайнь
Дууратарни наадахада,
Үндэртэнь толгойгоо эрьежэ,
Үнил үнил һуугаа һэм.
Үзэсхэлэниинь гайхажа,
Үгэ дуугүй буугаа һэм.
О! Хүлисэ, минии Саян,
Орьёлнууд олон бэ яаһан!
Хүтэл бүхэндэнь зогсоо һаам,
Хүрэхэгүй энэ наһам.
Харана гүш? Харсага
ниидэнэ.
Хангай Памир нээгдэнэ:
Хадын торходой шааяан.
Хабсаганда ёройһон ямаан.
Эртын наранай яларaан.
Эдельвейсүүдэй анхилаан.
Сэнхир үүлэнүүд дорохон
Сэсэгээр бүрхөөһэн бэлшээри,
Хун сагаан хонидой орон
Хурылан аалин һэбшээлнэ...
О! Хүлисэ, Зүүн Саян,
Олон даа һайхан дабаан!
Эрхүүгэйм нигаг шааяан
Эржэнэйм дуунай сууряан,
Хэрэнэйм улаан элһэн,
Хээрын эмниггэйм дэлһэн,
Булнигиргүйхэн Бугатамни,
Бууралхан мундаргануудни
Нюдэндэмни харагдажа,
Шэхэндэмни шэнхинэжэ
Эжэлүүдгүй сэдьхэл соом
Эрээлжэ, доһолжо байнал,
Төөрижэ холо ябахада,
Түрэл дайда яаһан үнэтэйб!
Түлэгжэ гуниглан ябахада,
Түрэл аялга яаһан сэнтэйб!
Хоймороймни нуга,
Хойто Гол, Таһархаймни,
Жэмһэг, Туран,
Жэгтэй уужам Тооромни
Мундарга мэтэ
Хэмхэршэгүйгөөр,
Байгал мэтэ
Шэргэшэгүйгөөр
Зуун Морнноойм хурса тахаар
Зүрхэн сээжэ соом
Зурагдажа, толоржо байнал.
О! Хүлисэ, минии Зүүн Саян,
Одото огторгойм, хуби заяам,
Олон хүтэл даба дабаһаар,
Үнгэтэ юртэмсэ үзэ үзэһөөр,
Боро юрьеэнэй далай гаталһаар
Бууралтажа эхилээд гушан
гурбандаа
Бусажа ерэбэб одоош шамдаа!

4.

Һархаг хэшэгээр баян намар
һэн,
Һанана гүш даа, минии Эржэн?
Үндэр огторгойн үргэнийе
хэмжэн,
Үүлэд нүүжэл, нүүжэл байгаа
һэн.
Хүндын адагай тууҗа соогуур
Хүүенэ, дуулана намарай
һалхин.
Улаахан хасарайшни үнгэтэй
алирһан
Улаа бутаршана хүл доогуур.
Ойн соорхойдо һуубабди
амаржа.
Орой дээрэһээмнай мундаргад
гэтээ һэн.
Хүбэн саһахан пулаад нэмэржэ,
Хүмэдхөө буулганги уруу
дутуу һэн.
Аляалжа тэжээһэн шубуухай
мэтэ һэнш:
Альган соohoомни эдинэш
алирһа.
Уралыем будаадхина улаахан
шүүһэн.
Уралыеш Уралаараа бэдэрнэб
баһа.
...Үглөөдэрынь намаяа дуутай
үдэшөөн
Үгэлжэ үрдингүйгөөр эдирхэн
дураяа.
Бэшэг бэшээб ганса нэгэ, тон
үсөөн.
Бэшэг соо багтаажа ядааб
дураяа.
Бү сухалда, бү жүтөөрхэ, минии
дуран,
Бусажа ерээ ха юмбиб нигаг
шамдаа.
Гурбатай хүбүүхэн—шинии,
минии дуран
Гүйжэ ерээд лэ аһашана
шамдаа.
Муудаад яалай. Мартаа гүш
юрэдөө.
Мундаргануудай урда тангариг
үгэһыем,
Заадан урдаһан Эрхүү
мүрэндөө
Заахан онгосо табяад
зогсоһым?!
...Абганар мэтээр мундарганууд
һууна.
Алтан наранай үдэрые
һануулна.
Дуулим Түнхэндөө
жаргалыемнай юрөөнэ.
Дуулана гүш, Эржэн?
Үүдыеш нээнэб.



УРАН БЭЛИГТЭН

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой уран һайханай бүлгэм концерт бэлэдхэжэ «Забайкальский» гэдэг ан үсхэбэрилдэг совхоздо айлшалба. Тэдэнэр олон янзын программа гүйсэдхөө. Тэрээндэнь ород арадай хатар наадан, буряад арадай дуунууд ороно. Зураг дээрэ: уран һайханай бүлгэмэй артист Геннадий Гергенов буряад арадай дуу гүйсэдхэжэ байна.

Улаан-Үдын ПОШ фабрикын коллективэй уран һайханай бүлгэм КПСС-эй XXIV съездые угтуулан һайнаар бэлдэжэ, элдэб олон номернуудтай концертнүүдые харуулба. Промышленна предприятинуудай уран һайханай бүлгэмүүдэй дунда тэдэнэр шалгаралсаа. Концертдэнь 100 шахуу бэлигтэй артистнар хабаадаһан байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фабрикын уран һайханай бүлгэм хоор гүйсэдхэжэ байна.



Ф. СӨРОКИНОЙ фото.

ВЫСТАВКЭ НЭЭГДЭХЭНЬ

Байгша оной июниин 17-до үхибүүдэй техническэ творчествоор республиканска выставкэ нээгдэхэ юм. Мүнөө хаа хаанагүй тэрээндэ бэлэдхэл эхилэнхэй. Хабарай амаралтын үе соо аймаг бүхэндэ үхибүүдэй техническэ выставкэ үнгэргэгдэхэнь. Тэндэ шэлэгдэһэн, һайн сэгнэлтэ абаһан зүйлнүүд республиканска выставкэдэ эльгээгдэхэ юм.

ВЛКСМ-эй Загарайн райкомой үүсхэлээр эдир техникүүдэй слёт түрүүшынхиеэ тэндэ үнгэрөө. Тэрэнэй бэлэдхэл һайнтай, һонирхолтой байһаниинь ехэтэ һайшаамаар байгаа. Харин Кабанскын аймагта пионернүүдэй дунда техническэ творчестводо зорюулагдаһан хүдэлмэриин бэлэдхэлыншье тон бирагүй байба.

Үнгэрһэн жэлдэ пионернүүдэй бүхэсоюзна «Хэзээдэ бэлэн» гэһэн маршрут В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан байгаа. Тэрэ маршрудай дүн июниин 14-дэ болохо слёт дээрэ гаргагдажа, эрхимлэгшэдтэ шан. бэлэгүүд барюулагдаха юм. Мүн энэ слёт дээрэ шэнэ хараа түсэб табигдаха байна.

Н. ХАЛТУЕВ,
эдир техникүүдэй республиканска станциин директор.

СОЁЛОЙ ҺОНИН

ОПЕРО ТАБИГДА[...]

ХЭРЭН. Аймагай соёлой байшан соо украин поэт Иван Котляревскиин «Наталка-Полтавка» гэһэн зохёолоор оперо түрүүшынхеэ мартын 17-до табигдаба.

Түнхэнэй арадай театрай режиссер А. П. Иронов, методист Г. Доржиев, уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Н. Егорова гэгшэдэй табиһан тус оперые Түнхэн нютагта ажаһуугшад халуунаар угтан абаба.

Гол рольнуудые гүйсэдхэһэн ветлечебницын главна врач Евгений Шабаков, СМУ-гай [...] ришэн Юрий Меньшик[...] дэй 3-дахи саадай хүм[...] шэ Н. Калашникова гэг[...] зуудые һайнаар харуу[...]

Соёлой байшанда суг[...] ной үмэнэһөө КПСС-эй Т[...] райкомой секретарь П. [...] леев үгэ хэлэжэ, наада [...] та баяр хүргэһэн, ажа[...] жалта хүсөөд, КПСС-эй [...] мой ба аймгүйсэдкомой [...] лэй грамота барюулһан [...]

Ш. БАЙМИ[...]

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНЦЕРТ

Шэбэртын дунда һургуулиин 5—10 классуудай һурагшад партиин XXIV съезд нэрэтэй түрэгэйгөөр угтаха зорилготойгоор Бэшүүрэй совхозой 1-дэхи отделениин һү һаалиин фермэ болон хонишодой бригадануудые шефтэ абаһан байгаа.

Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ малшадта ходо айлшалжа байдаг, лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, концерт табидаг заншалтай болонхой.

Һаяхан үхибүүд ээлжээтэ аяншалгадаа гараад ерээ. Интернат-һургуулиин 5—10 классуудай һурагшад интернадые даагша Б. Ц. Цыренжаповай хүтэлбэри доро Дабаата нютаг айлшалба.

Б. Ц. Цыренжапов партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тушаа элидхэл хээ. Һүүлээрнь һурагшадай хүсөөр концерт табигдажа, һаалишад, механизаторнууд ехэтэ һонирхобо.

«Һалбаран сэсэглээ Буряаднай» гэжэ дууе үхибүүдэй хоо[...] лахадань, суглааргшад [...] альга ташалгаар угтаа. [...] классай һурагша Баярм[...] мовагай сценэ дээрэ [...] ерэхэдэнь, хүн зон бүри [...] хали халуунаар угтаа. [...] гүйсэдхэһэн энэдхэг хата[...] гаяа ехээр һайшаагдаба. [...] гаадахи классай Бальжам[...] ва Исаковскиин ород эх[...] хай шүлэг уран хурсаар [...] харагшадай магтаалда хү[...]

Бүлэг һурагшадай гүй[...] молдавиин арадай хатарые [...] рагшад ехэтэ һайшааж[...] гүйсэдхэхыень гуйгаа. [...] классай шаби Валя Му[...] ряад хатар уян нугарха[...] солбоноор наадажа, ха[...] дура буляаһан байна.

Съездын болохоёо һайһа[...] тэ тус һургуулиин һураг[...] рэл совхозойнгоо малшад[...] церт табихаар шиидэнхэй.

Д. ДАМБ[...]
Б-Н. НАМДЫ[...]

СПОРТЫН ҺОНИ[...]

СВЕРДЛОВСК. Эндэ эрэшүүл болон эхэнэр конькишадай дунда ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэжэ байнхай. Мүрысөөндэ хамтадаа 80-яад спортсмен хабаадалсана. Гренобльдо үнгэргэгдэһэн олимпиин наадан чемпионка, Москвагай спортсменка Людмила Титова эндэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ дахинаа шалгарба. Людмила Свердловск хотын «Динамо» стадион дээрэ 500 метрэй зайда урилдахадаа, зайгаа 44,71 секунда соо гаталжа, түрүү һуури эзэлбэ ха юм. 1500 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда дэлхэйн болон Европын чемпионка, Ленинградай студентка Нина Статкевич эрхимлэжэ, алтан медальда хүртэһэн байна. 500 метрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Татьяна Сидорова (Челябинск) зайгаа 45,0 секунда соо гаталжа, хоёрдохи һуури эзэлбэ. Гурбадахи һууриида Иваново хотын спортсменка Алла Буянова (45, 38 секунда) гараа. 1500 метрэй зайда Нина Статкевич — 2.22,6, Людмила Титова — 2.23,2, Ленинградай Капитолина Серегина 2.24,5 секунда соо фиништэ ерээ. Хоёр зайда үнгэргэгдөөд байһан мүрысөөнэй дүн гаргахада, Людмила Титова 92,443 очкотой түрүүлжэ ябана.

◆ Футболоор СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн наадан-да һаяхан хоёр уулзалга үнгэргэгдэбэ. Сочи хотодо оронойомнай чемпион — ЦСКА командын футболистнууд Кутаисиин «Торпедо» командые 1:0 тоотойгоор шүүһэн байна. Мүн Тбилисиин «Динамо» команда өөрынгөө стадион дээрэ Куйбышевай «Крылья Советов» командын футболистнуудтай 90 минутын туршада наадахадаа 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байха юм.

Эдэнэрэй хоо[...] ёрдохи на[...] мартын 19-дэ [...] дэбэ. Бусад [...] нуудай дунда [...] 16-да үнгэ[...] дэһэн наада[...] нимэ: «Па[...] (Ташкент) — [...] дова» (Ки[...] 1:1, «Зенит» [...] град) — «Мет[...] (Харьков) — 2:0, [...] намо» (Киев) [...] га» (Фрунзе) [...] «Кузбасс» (Ке[...] — «Динамо» [...] ва) — 0:2, «[...] (Баку) — «[...] тив» (Москва) [...] «Шахтёр» (Кар[...] — СКА (Рос[...] ну) — 2:0, «[...] (Орджоникидзе) [...] «Динамо» (Ми[...] 1:4, «Арарат» [...] ван) — «[...] рец» (Одесса) [...] «Карпаты» (Л[...] «Памир» (Ду[...] 2:2.

Эдэнэрэй [...] харюугай на[...] тын 20 — 22-[...] нүүдтэ үнгэр[...] байна.

(ТА[...]

* * *

СВЕРДЛОВСК. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр кон[...] СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн ду[...] Эндэ Москвагай түлөөлэгшэд Валерий Муратов, Людмила [...] гэгшэд эрхимлэжэ, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэб[...]

☆ Хоккей. Дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө эхил[...] данда СССР-эй суглуулагдамал команда Финляндиин хокке[...] дые 8:1 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Тиихэдэ үсэгэлдэр [...] гай суглуулагдамал командые 10;2 гэһэн тоотойгоор, мүр[...] түрүүшын үдэр ФРГ-гэй командые 11:2 гэһэн тоотойгоор [...] һааб даа. Манай суглуулагдамал команда дүн хамтадань [...] очкотой болонхой, түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Чехословакиин команда гурбадахи уулзалгадаа ФРГ-гэй [...] истнүүдые 9:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, түрүүшын хоёр о[...] болобо. Үнгэргэгдөөд ябаһан гурбан нааданда ФРГ-тэй команд[...] дэ шүүгдэһээр, мүнөөдөө нэгэшье очкогүй, һүүлшын һуур[...] жэ ябана.

(ТАС[...]

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ГАЙХАМШАГ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор хараалагдаһан СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын гайхамшаг хараа түсэбүүдые дэлхэйн хэблэл, олон ороной, ниитын ба политическэ элитэ ажал ябуулагшад тайлбарилжа үргэлжэлһөөр.

БОГОТА. Совет экономикын таһалгаряатүй, кризисгүй хүгжэхэ арга боломжые совет арадай ажаһуудал һайжаруулгада, гүрэнэй промышленна хүсэ шадал дээшэлүүлгэдэ гэрэнэй зорюулагдаһые КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект харуулна гэжэ Колумбиин Компартиин ЦК-гай гүйсэдкомой гэшүүн Альваро Васкес мэдүүлбэ. Табан жэлэй шэнэ түсэбэй амжалтатай дүүргэлтэ гансашье СССР-тэ бэшэ, мүн дэлхэйн социалис байгуулалтада бүхыдэнь угаа ехэ удха шанартай гээд тэрэ мэдүүлбэ.

ХЕЛЬСИНКИ. КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектын бүтэмжэтэй байһые «Хувудстадсбладет» газетэ тэмдэглэбэ.

Шэнэ табан жэлэй түсэбэй дүүргэгдэхэдэ, совет арадай ажаһуудал улам һайжарха гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

КОЛОМБО. «Советскэ Союзай угаа ехэ амжалтань социалис байгуулалтын ашаг үрэтэй байһые эли тодоор харуулна», гэжэ Цейлоной Демократическа конгрессэй түрүүлэгшэ Абдул Азиз мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Ольстердо амгалан бэшэ байдалтай

ЛОНДОН. (ТАСС). Великобританиин премьер-министр Хит мартын 21-дэ албан хэрэгээр ФРГ ерэхэ ёһотой байгаа. Гэбэшье тэрэнь апрелиин эхин болотор хойшолуулагдаа гээд Лондондо соносхогдобо.

«Юрэнхы рыногтэ» Англиин оролго тухай консервативна правительствада тон шухала асуудалаар канцлер Брандт гэгшэтэй хөөрэлдөөгөө Англиин премьерэй хойшолуулһан ушарые Хойто Ирландиин байдалай улам хурсадаһаарнь, Чичестер-Кларкын правительствын тушаалһаа бууһаарнь тайлбарилхада болоно.

Ольстерой правительственна кризис тон орёо бэрхэшээлтэй үзэгдэл мүн, үнгэрэгшэ зун засагаа гартаа абаһанайнгаа һүүлээр тиимэ хэсүү байдалтай консерваторнууд үшөө дайралдаагүй һэн гэжэ Лондоной хэблэл нэгэн һаналаар тэмдэглэнэ.

Хойто Ирландиин конституциие болюулаад, Ольстерые Лондоной талаһаа сэхээр хинаха ябадал тогтоохо шиидхэбэри Англиин правительство гаргажа магад гээд зарим газетэнүүд, тухайлан бэшэнэ. Гэхэтэй хамта, Ольстерой хархисууд тиимэ юумэ дуулахадаа, ухаа мэдээгээ алдана, эгээн лэ хатуу хэмжээнүүдые абажа, гражданска эрхын түлөө хүдэлөөе дараха арга боломжо өөһэдтэнь олгохо гэһэн эрилтэ тэдэ хархисууд табина.

Англи өөрынгөө сэрэгүүдые үшөө нэмэжэ Ольстер худар эльгээжэ байна.

КУБАДАХИ ЭЛҮҮРЫЕ САХИЛГЫН ХЭРЭГЭЙ АМЖАЛТА

ГАВАНА. (ТАСС). Элүүрые сахилгын хэрэг хүгжөөлгэдэ Куба ехэ амжалта туйлаба. Полиомиелит үбшөөр үбшэлһэн хүнэй тоо 1965 онһоо хойшо энэ орон соо үзэгдөөгүй. Хунхаа, дифтерит үгы хэгдэжэ, годаһан үбшэн үсөөрөө.

Үбшэн зоболонтой амжалтата тэмсэл — улад зоной элүүрые сахиха тухай арадай засагай гаргажа байгаа оролдолгын ашаг үрэ мүн. Революциин урда тээхи 1958 ониие ороходо 14 дахин ехэ мүнгэн зөөри элүүрые сахилгада мүнөө гаргагдана. Больницын һууринуудай тоо хоёр дахин олошоро, 260 поликлиникэ, эмнэлгын бусад эмхи зургаан баригдаа.

Революциин урда тээ хүдөөгэй зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй һэн гэхэдэ болохо. Тиимэһээ хүдөөгэй зониие медицинскэ талаар хангалтада тусгаар анхарал мүнөө хандуулагдана. 47 больница, медицинскэ хэдэн олон пункт ба диспансер хүдөө районуудта һүүлэй арбан жэл соо баригдаа.

Кубын 3 университедэй медицинскэ факультедүүд жэлһээ жэлдэ олон врачнуудые һургажа гаргана. 5500 гаран мэргэжэлтэдые һүүлэй 12 жэл соо тэдэнэр һургаба. Медицинскэ 27 мянган сестра, санитар ба техник һурган гаргагдаба.

ИНДОХИТАДАЙ ФРОНТНУУД ДЭЭРЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Патриодуудта сохюулжа, ухаа мэдээгүй сухарижа ябаһан Лаостохи сайгон сэрэгүүдэй үлөөдэһые аршалжа абаха гэжэ Америкын авиаци ехэ оролдолго гаргана. Интервентнүүдэй бута сохюулһан отрядуудые Урда Вьетнам худар гэдэргэнь бусаажа абаашаха гэжэ США-гай вертоледууд мартын 21-дэ хэдэн зуун ниидэлгэ хэбэ.

Лаосто дайн боложо байһан газарнуудай ба Урда Вьетнамай Кхесаниин баазын хоорондо американ вертолёдууд иишэ тиишээ ниидэжэ, оро мүргүй тэрьедэжэ ябаһан сайгон солдадуудые шадаал һаа олоорнь һуулгажа абаашаха гэжэ оролдоно.

Америкын вертоледуудай ерэжэ буухатайнь сасуу марионеточнэ сэрэгэй отрядууд үтэ хорхой мэтэшэлэн машинануудта аһалдажа, багтахаар бэшэ дүүрэн орошодог. Үнгэржэ ерэхэдээ, вертолёдой мөөрдэ, гэшхүүртэнь аһалдажа һаладаггүй, зариманиинь машинын ниидэһэн хойно дээрэһээ унажа гэмтэнэ, үхэнэ.

Лаосто добтолон ороһон Сайгоной 21 мянган сэрэгүүдһээ мүнөө үедэ 9 мянга шахуунь тэндээ үлэбэ, тиихэдээшье патриотическа сэрэгүүдэй буудалгада ходо орожо байдаг гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ мэдээсэнэ. Гэхэтэй хамта, сайгон сэрэгүүдэй тэрьелһэн ушарые «зорюута хэгдэжэ байһан сухарилта» мэтэшэлэн гоёор харуулхаяа США-гай правительствын түлөөлэгшэд оролдолго гаргана.

ХАНОЙ. (ТАСС). Лаосой арадай-сүлөөрэлгын сэрэгүүд Бандонгын райондо дайсание добтолжо, сэрэгэй 200-гаад машина, гол түлэб танк ба бронетранспортернуудые үгы хэһэн, гартаа оруулһан, 80 гаран вертолет буудажа унагааһан, дайсанай сэрэгэй ехэ гэгшын зөөри зөөшэ хэрэггүй болгоһон байгаа.

Мартын 17-һоо 20 хүрэтэрхи дүрбэн үдэрэй байлдаанай үедэ Лаосой арадай сүлөөрэлгын сэрэгүүд 660-дахи үндэрэй райондо Сайгоной 1500 гаран солдадые алаһан, шархатуулһан, 90 вертолет ба самолет буудажа унагааһан, гэмтээһэн, 450 буу зэбсэг гартаа оруулһан байба.

Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй артиллери дайсанай сэрэгэй Таконьдохи баазые мартын 17-һоо 20 хүрэтэр буудаха зуураа, командна пунктыень, ара тылэй албанай секторые, баазын аэродромые үгы хэбэ. Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ёһоор, сүлөөрэлгын сэрэгүүд транспортна гурбан самолет ба 12 вертолет гэмтээһэн, сэрэгэй 37 склад тэһэлһэн, американо-марионеточнэ сэрэгэй 80-яад солдадые гэмтээбэ.

Кхесаниин райондо һүүлэй неделиин турша соо болоһон байлдаанай үедэ американо-сайгоной сэрэгэй 435 солдат, сэрэгэй 46 машина, 18 вертолёт ба самолет үгы хэгдэбэ.

ХАНОЙ. Камбоджые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ зэбсэгтэ хүсэнүүд 1970 оной мартын 18-һаа 1971 оной февралиин һүүл болотор дайсанай 168 мянган солдадые, тэрэ тоодо Сайгоной марионеточнэ армиин 56 мянган солдадые алаһан гэмтээһэн байна.

Бандит добтолго

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын агаарай дээрмэшэд Вьетнамай Демократическа Республикада мартын 21-дэ бандит муухайгаар дахин добтолбо. 100-һаа 150 хүрэтэр американ самоледууд республикын огторгой худар демилитаризованно зоноһоо саашаа 100 мильһээ үлүүсэ ниидэжэ ороод, бомбо хаяһан, буудаһан байна гэжэ Сайгонһоо АП агентство мэдээсэнэ.

БАЛМАД ТЭНЭГ ПОЛИТИКЫН ХОЙШОЛОН

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хүршэ оронуудаа эзэмдэжэ, гартаа оруулха гэһэн политика үсэд нэрмэгүй хүргэлэлүүлжэ байгаа Тель-Авивай засагаархид сэрэгэйнгээ хүсэ шадал ехэ болгохо гэжэ ехээр оролдоно.

Сэрэгэй бюджет дээрэ нэмэжэ Израилиин үшөө 150 миллион фунт һоносые США-гай хуулиин проектые Израилиин правительство һайшааба гэжэ ЮПИ агентствын корреспондент Иерусалимһаа мэдээсэнэ.

Алба налог түлэгшэ зон 475 миллион фунтын «оборонын урьһаламжа» эрилгын 1-һээ эхилэн эхэлхэ баатай болобо. Тэрээнһээ гадна, дайн сэрэгэй түхеэрэлгэ мүнгөөр хангаха ондоошье аргануудые Израилиин правительство бэдэржэ байдаг.

Сэрэгэй түйлай ехэ гаргашань ажалшадай иланхаа ехэ хохидолтой: алба налогой хүн бүхэндэ хүргэхэ ашаг удаагаар эдэ һүүлэй хэй дээр Израиль ээлэнэ.

„Бэеэ өөһэдөө эмшэлэгты“

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Холбоото Штадуудта врачнууд тон ехээр дутана, хойшо хойшодоо бүри ехээр дутаха», гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэдэ гаргаһан соносхол соогоо «Манизуорт» гэжэ ном гаргалгын американ фирмэ зүбөөр тэмдэглэһэн байна. «Врачта хандаха, аргалуулха аргагүй байһан дээрэһээ жэл бүри 20 мянга гаран американецууд үхэдэг», гээд тэрэ соносхол соонь хэлэгдэнэ. США-гай зарим районуудта (жэшээлхэдэ, Техас штадай 15 графствада) нэгэшье врач үгы гээд «Манизуорт» фирмэ мэдээсэбэ.

Медицинскэ туһаламжын түлөө түлбэриин аймшагтай ехээр ургажа байһан дээрэһээ медицинскэ туһаламжа Америкын олон түмэн зоной бодото дээрээ абаха аргагүй болоһон тухайнь энэ соносхолой авторнууд бэшээгүй. Гэбэшье дээрэ дурсагдагша баримтануудыньшье бодото байдалые тон элеэр харуулна ха юм.

Гэхэтэй хамта, элүүрые сахилгын хэрэгтэ тудаһан бэрхэшээлые «Манизуорт» фирмын хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө хара аминай зорилгодо һамбаашалан, иимэ юумэ уншагшадта дурадхана.

«Гэрэй медицинскэ путеводитель (заабари)» гэһэн шэнэ ном захижа уншагты! — гэжэ тэрэ соносхолынь уряална. — 100 мянган үгэ багтааһан энэ ном соо 1500 үбшэн тухай, үбшэн бүхэниие эмнэхэ арга тухай бэшэгдэнхэй!» гэжэ хэлэгдэнэ.

Тобшоор хэлэхэдэ; врачнууд тухай мартагты: бэсэ өөһэдөө аргалагты! — гэһэн удхатай соносхол болоно бшуу, тэрэнь.

Тиимэ соносхол гаргаһанайнгаа һүүлээр аргатай альбатай «Манизуорт» фирмын олзонь хэр зэргээр нэмэхэб гэжэ таажа хэлэхын аргагүй.

Турцидахи байдал

АНКАРА. (ТАСС). Парламентын доодо палатын 450 һууриие эзэлдэг Турциин политическэ гурбан партиин хүтэлбэрилэгшэд шэнэ правительство бии болгохо даабари абаһан Нихат Эрим гэгшые дэмжэхэ байһанаа мэдүүлбэ. Тэдэ гурбан парти гэхэдэ: Үнэн зүйтэй байдалай парти, Арадай-республиканска парти ба Национальна этигэл найдабариин парти.

Дэмжэлгэ үзүүлхэ тухай мэдүүлгэ гурбан партиин хэһэгтэнэй дашарамдуулан, шэнэ правительство байгуулха, орон доторхо политическэ кризисые үгы болгохо шадаха бэзэб гэжэ найдажа байһанаа Н. Эрим элирхэйлэн мэдүүлбэ.

«ПРАВДА БУРЯТИИ»
МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

НЭГЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: КПСС-эй ЦК-гай Пленум тухай информационно мэдээсэл. «Ажахы бүхэндэ — һайжаруулагдаһан бэлшээри» гэһэн түрүү бэшэг. КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан материалнууд.

ХОЕРДОХИ ХУУДА[...] «Ажалшадай материальна [...] байдалые һайжаруулга» — [...] нис партиин гол хараа шуга[...] һэн А. Бадиевай статья. [...] орон доторнай.

ГУРБАДАХИ ХУУДА[...] «Главна врачай ажал хэр[...] һэн А. Коротаевагай стат[...] лын саанаһаа мэдээсэлнүүд [...]

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДА[...] спортын һонин. Информа[...] ба соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ: 18.00 — «Капитан Тенкеш» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан Венгриин уран һайханай телевизионно фильм (3-дахи серинь). 18.30 — «Хүгжэм» гэһэн телевизионно суглуулбари. 19.30 — телепанорама. 19.50. — «Факел» гэһэн залуушуулда зорюулагдаһан программа. 20.40 — «Проект Аква» гэһэн уран һайханай фильм (2-дохи серинь). 23.00 — орон доторхи һонин. 23.05. — «Съездһээ съезд хүрэтэр» [...] гаршаг доро «1966 он» [...] документальна те[...] онно фильм. 23.50 — Ша[...] хоккей наадалгаар дэлхэй[...] һуури эзэлхын түлөө эхил[...] рысөөн дамжуулагдаха. Энд[...] ци Финляндиин команд[...] наадан харуулагдаха. 01.[...] «Время» гэһэн һүүлэй [...] программа. 01.45 — В. Ли[...] «Егор Сузунай үдэр» гэһэ[...] зүжэг. 03.00 — хоккей. [...] СССР-эй, Чехословакиин [...] нуудай наадан дамжуулагд[...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-5[...], приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-7[...], отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3[...], 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5[...], культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественных [...]—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-04404. Заказ № 91[...]